

**Metodické usmernenie
Národnej banky Slovenska
útvarov dohľadu nad finančným trhom
z 13. mája 2019 č. 6/2019**

**k ochrane pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti a ochrane
pred financovaním terorizmu v rámci činnosti obchodníka s cennými
papiermi, pobočky zahraničného obchodníka s cennými papiermi,
správcovskej spoločnosti, dôchodkovej správcovskej spoločnosti
a doplnkovej dôchodkovej spoločnosti**

Národná banka Slovenska, útvár dohľadu nad finančným trhom (ďalej len „NBS“), na základe ustanovenia § 1 ods. 3 písm. a) bodu 3 zákona č. 747/2004 Z. z. o dohľade nad finančným trhom v znení neskorších predpisov, v spolupráci s Ministerstvom vnútra SR, Finančnou spravodajskou jednotkou, v záujme zabezpečenia jednotného postupu pri plnení povinností vyplývajúcich v oblasti ochrany pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti a ochrany pred financovaním terorizmu vydáva toto metodické usmernenie:

Č A S Ť I.

**Článok 1
Predmet úpravy a účel**

(1) Toto metodické usmernenie má poskytnúť spoločnostiam vykonávajúcim investičné služby a investičné činnosti, starobné dôchodkové sporenie, doplnkové dôchodkové sporenie a kolektívne investovanie vysvetlenie k plneniu povinností, vyplývajúcich z právnych predpisov zameraných na prevenciu legalizácie príjmov z trestnej činnosti a financovania terorizmu vo finančnom systéme. Právna úprava tejto oblasti je zložitá, nakoľko je založená nielen na slovenských právnych predpisoch, ale aj na medzinárodných štandardoch, na znalostiach, praktických skúsenostiach nadobudnutých pri výkone dohľadu, zo strany NBS a kontroly zo strany Finančnej spravodajskej jednotky.

(2) Toto metodické usmernenie svojim obsahom reflektuje na zistenia a závery z národného hodnotenia rizík v predmetnej oblasti, ktoré je Slovenská republika povinná vykonať v súlade s ustanoveniami smernice (EÚ) 2015/849. Celková zraniteľnosť sektora – kapitálový trh bola vyhodnotená na stredne nízkej úrovni, čo číselne predstavuje 0,37.

(3) Účelom tohto metodického usmernenia je, svojim obsahom upresniť a bližšie špecifikovať postup NBS pri výkone dohľadu, ktorým bude uplatňovať a interpretovať základné povinnosti a úlohy vyplývajúce v tejto oblasti, kritéria podľa ktorých bude posudzovať napĺňanie zákonných ustanovení ako aj dodržiavanie pravidiel zabezpečujúcich ochranu spoločnosti pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti a financovaním terorizmu v oblasti kapitálového trhu.

(4) Pri príprave tohto metodického usmernenia sa vychádzalo zo skutočnosti, že pravidlá stanovené právnymi predpismi, najmä zákonom, ktorým bola implementovaná

smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2015/849 o predchádzaní využívaniu finančného systému na účely prania špinavých peňazí alebo financovania terorizmu, predstavujú iba minimálne požiadavky a nemôžu, svojim obsahom poskytovať návod na riešenie všetkých prípadov, ktoré prax prinesie. Poskytujú však možnosť využitia ďalších zdrojov informácií, nastavenia si vlastných pravidiel, v prípade potreby aj prísnejších, než je požadované slovenskými právnymi predpismi. V súlade s účelom sledovaným uvedenými zákonmi a týmto metodickým usmernením je možné využívať aj dokonalejšie postupy, najmä také, ktoré sú už zaužívané a overené v praxi.

(5) Účelom tohto metodického usmernenia je vymedziť, spresniť či vysvetliť obsah pojmov spojených s plnením povinností uložených v oblasti ochrany pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti a financovania terorizmu a tým napomôcť k vytvoreniu si vlastného programu boja proti legalizácii príjmov z trestnej činnosti a financovania terorizmu.

Článok 2 **Definície pojmov**

Na účely tohto metodického usmernenia sa používajú nasledujúce definície pojmov a skratky. Definície ďalších pojmov a skratiek môžu byť uvedené priamo v texte, ak je to v danom prípade účelnejšie.

Obchodník s cennými papiermi	právnická osoba so sídlom na území Slovenskej republiky založená ako akciová spoločnosť, ktorá vykonáva v Slovenskej republike svoje činnosti podľa § 54 ods. 1 ZoCPIS
Pobočka zahraničného obchodníka s cennými papiermi	pobočka zahraničného obchodníka s cennými papiermi, ktorý vykonáva v Slovenskej republike svoje činnosti podľa § 54 ods.5 ZoCPIS
DSS	dôchodková správcovská spoločnosť, ktorej vznik a činnosť upravuje zákon č. 43/2004 Z. z. o starobnom dôchodkovom sporení
DDS	doplňková dôchodková spoločnosť, ktorej vznik a činnosť upravuje zákon č. 650/2004 Z. z. o doplnkovom dôchodkovom sporení
SS	správcovská a zahraničná správcovská spoločnosť, ktorých vznik a činnosť upravuje zákon č. 203/2011 Z. z. o kolektívnom investovaní
Finančná inštitúcia alebo spoločnosť	všetky vyššie uvedené finančné inštitúcie spoločne - obchodník s cennými papiermi, pobočka zahraničného obchodníka s cennými papiermi, DSS, DDS, SS a zahraničná SS
ZoCPIS	zákon č. 566//2001 Z. z., o cenných papieroch a investičných službách a o zmene a doplnení niektorých zákonov, v znení neskorších predpisov
ZoSDS	zákon č. 43/2004 Z. z. o starobnom dôchodkovom sporení a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

ZoDDS	zákon č. 650/2004 Z. z. o doplnkovom dôchodkovom sporení a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
ZoKI	zákon č. 203/2011 Z. z. o kolektívnom investovaní v znení neskorších predpisov
Zákon	zákon č. 297/2008 Z. z. o ochrane pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti a o ochrane pred financovaním terorizmu a o zmene a doplnení niektorých zákonov, v znení neskorších predpisov
ZoVMS	zákon č. 126/2011 Z. z. o vykonávaní medzinárodných sankcií, v znení neskorších predpisov
AML alebo oblasť AML	oblasť upravená zákonom a ZoVMS
FSJ	finančná spravodajská jednotka Národnej kriminálnej agentúry Prezídia Policajného zboru SR
NOO	neobvyklá obchodná operácia
zamestnanec	zamestnanec finančnej inštitúcie plniaci úlohy podľa zákona
Legalizácia	legalizácia príjmov z trestnej činnosti
UO	určená osoba podľa § 20 ods. 2 písm. h) zákona
KYC	zásada „poznaj svojho klienta“ („Know Your Customer“)
FATF	Financial Action Task Force (Finančná akčná pracovná skupina), ktorá je vedúcou inštitúciou pri určovaní medzinárodných štandardov v boji proti legalizácii príjmov z trestnej činnosti a proti financovaniu terorizmu v globálnom meradle)
NHR	národné hodnotenie rizík v oblasti ochrany pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti a financovania terorizmu

Článok 3 **Špinavé peniaze a legalizácia**

(1) Pojmom „špinavé peniaze“ sa označujú peniaze pochádzajúce z trestnej činnosti, resp. akékoľvek aktíva získané trestnou činnosťou (zisky, výnosy, príjmy z trestnej činnosti, aktíva nefinančného charakteru ocenené v peniazoch ako napr. duševné vlastníctvo a pod.). Proces premeny týchto nelegálnych finančných i nefinančných zdrojov na legálne zdroje (vytvorením dojmu zákonného nadobudnutia majetku) sa nazýva „pranie špinavých peňazí“.

(2) Legalizácia je činnosť smerujúca k zastretiu nezákonného pôvodu finančných prostriedkov a vytvorenie zdania ich legálneho nadobudnutia s cieľom vzbudiť dojem, že ide

o peniaze nadobudnuté v súlade s právnymi normami a s cieľom uľahčiť ich následné opätovné investovanie do legálneho hospodárstva, spočíva najmä:

1. v premene alebo prevode príjmov alebo iného majetku s vedomím, že tento majetok pochádza z trestnej činnosti, za účelom zatajenia alebo zastretia nezákonného pôvodu majetku alebo za účelom napomáhania osobe, ktorá sa zúčastnila alebo zúčastňuje na páchaní takejto činnosti preto aby unikla pred právnymi dôsledkami svojho konania,
2. v utajovaní alebo zastieraní skutočnej povahy, zdrojov, umiestnenia, nakladania a pohybu majetku alebo zmeny práv vzťahujúcich sa k predmetnému majetku s vedomím, že tento majetok pochádza z trestnej činnosti,
3. v nadobudnutí, držaní alebo nakladaní s príjmami alebo majetkom uvedeným vyššie s vedomím alebo s cieľom zatajiť alebo zmať možnosť zistenia jeho skutočného pôvodu alebo jeho pôvodného vlastníka
4. v združovaní sa osôb za účelom páchania činnosti uvedenej vyššie.

(3) Všetky finančné inštitúcie, ktorých činnosť je upravená týmto metodickým usmernením sú v priebehu svojej činnosti vystavené riziku, že klienti zneužijú ich služby v procese legalizácie príjmov z trestnej činnosti alebo na financovanie terorizmu. V prípade takéhoto zneužitia hrozia okrem iného finančné straty a ohrozenie dobrého mena finančnej inštitúcie. Hlavnými prekážkami pri snahách o zneužitie týchto finančných inštitúcií na legalizáciu príjmov z trestnej činnosti alebo financovanie terorizmu je predovšetkým bezúhonnosť a poctivosť manažmentu a jeho odhodlanie aktívne presadzovať koncepciu finančnej inštitúcie v oblasti prevencie a odhaľovania legalizácie príjmov z trestnej činnosti a financovania terorizmu a dôsledné dodržiavanie právnych predpisov relevantných pre tieto oblasti.

Č A S Ť II.

Ochrana pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti a pred financovaním terorizmu v rámci činnosti finančnej inštitúcie

Článok 4 Koncepcia ochrany

(1) Finančná inštitúcia je povinná mať vlastnú koncepciu v oblasti prevencie a odhaľovania legalizácie a financovania terorizmu (ďalej aj „koncepcia ochrany“). Koncepcia ochrany musí byť stanovená tak, aby bol zabezpečený efektívny výkon činností zameraných na prevenciu a odhaľovanie legalizácie a financovania terorizmu.

(2) Pri stanovovaní a uplatňovaní koncepcie ochrany sú vhodnou pomôckou a cenným zdrojom informácií aj domáce a medzinárodné štandardy, názory a usmernenia slovenských a zahraničných regulátorov, analýzy významných domácich a zahraničných inštitúcií alebo poradenských spoločností, a v neposlednom rade aj skúsenosti a prístup ostatných spoločností. Pri tvorbe koncepcie ochrany finančná inštitúcia zohľadňuje svoje obchodné zámery

a obchodný plán, existujúcu klientelu, geografické riziká vo vzťahu ku klientom a finančným nástrojom, rozsah poskytovaných služieb, spôsob poskytovania služieb vo väzbe na jednotlivé finančné nástroje a s tým súvisiacu potenciálnu hrozbu ich zneužitia na účely legalizácie a financovania terorizmu.

(3) Konceptia ochrany je súčasťou systému riadenia rizík, predovšetkým operačného rizika.

(4) Dôležitou súčasťou koncepcie ochrany je predovšetkým program vlastnej činnosti podľa § 20 zákona (ďalej len „program“), organizačná štruktúra zabezpečujúca efektívny a nezávislý výkon činností v oblasti AML, stanovy vymedzujúce kompetencie a zodpovednosť za predmetnú oblasť ako aj informácie určené klientom a širšej verejnosti obsahujúce postoj a zámery finančnej inštitúcie vo vzťahu k AML, ako aj upozornenie na povinnosť prevencie a kontroly, ktoré môžu mať priamy vplyv na klientov.

Článok 5

Zamestnanci zodpovední za realizáciu úloh ochrany pred legalizáciou a financovaním terorizmu

(1) Za celkovú ochranu finančnej inštitúcie pred legalizáciou a financovaním terorizmu a realizáciu koncepcie ochrany zodpovedá štatutárny orgán finančnej inštitúcie, ktorý schvaľuje koncepciu ochrany v písomnej podobe.

(2) Za celkovú ochranu pobočky zahraničnej finančnej inštitúcie (obchodník s cennými papiermi, správcovská spoločnosť) pred legalizáciou a financovaním terorizmu a realizáciu koncepcie ochrany zodpovedá vedúci pobočky alebo zodpovedná osoba (ďalej len „zodpovedná osoba pobočky“), ktorá prijíma koncepciu ochrany v písomnej podobe.

(3) Za praktickú realizáciu činností v oblasti AML, predovšetkým výkon bežných každodenných činností zabezpečujúcich napĺňanie koncepcie ochrany, ohlasovanie neobvyklých obchodných operácií a priebežný styk s finančnou spravodajskou jednotkou vo finančnej inštitúcii zodpovedá UO. Ak UO nie je členom štatutárneho orgánu, tak má byť zabezpečené jeho postavenie vo finančnej inštitúcii tak aby UO mala možnosť priamej komunikácie so štatutárnym orgánom a dozorným orgánom finančnej inštitúcie a tiež mala prístup k informáciám a dokladom, ktoré finančná inštitúcia získala pri vykonávaní starostlivosti vo vzťahu ku klientovi.

(4) UO finančnej inštitúcie a jej zástupcu vymenúva a odvoláva štatutárny orgán, ktorý zabezpečí plnohodnotnú zastupiteľnosť UO určením zástupcu UO pri zohľadnení svojej personálnej vybavenosti, veľkosti a rozsahu poskytovaných služieb.

(5) Výkon činnosti AML (praktickú realizáciu AML) je vhodné zabezpečovať internými kapacitami v rámci finančnej inštitúcie. Ak finančná inštitúcia vyhodnotí, že výkon činnosti AML zabezpečí formou outsourcingu /zverenia činnosti je vhodné takéto výkon činnosti zveriť banke v rámci finančnej skupiny v ktorej pôsobí, tak aby boli v plnej miere naplnené vecné, personálne a organizačné predpoklady na výkon zverenej činnosti; to neplatí pre UO, ktorej postavenie v rámci finančnej inštitúcie vymedzuje zákon. Zverením výkonu činnosti AML nie je dotknutá plná zodpovednosť finančnej inštitúcie v oblasti AML.

(6) Finančná inštitúcia pri obsadzovaní funkcie UO, jej zástupcu a zamestnancov zodpovedných za oblasť AML, ktorí budú v priamom kontakte s klientami zabezpečovať realizáciu finančných operácií vyžaduje preukázanie občianskej bezúhonnosti, primeraného vzdelania v oblasti AML a zodpovedajúcu odbornú prax v závislosti od poskytovaných služieb a vykonávaných činností. Občiansku bezúhonnosť príslušné osoby preukazujú výpisom z registra trestov. Finančná inštitúcia zabezpečí upozornenie príslušných zamestnancov na trestno-právne dôsledky z porušenia legislatívy a noriem v oblasti AML.

(7) UO pobočky zahraničnej finančnej inštitúcie vymenúva a odvoláva zodpovedná osoba alebo vedúci pobočky, ktorému UO v plnom rozsahu podlieha.

(8) UO zodpovedá najmä za:

- a) priebežnú prípravu a aktualizáciu programu a prípadných ďalších potrebných predpisov a postupov pre oblasť AML,
- b) plnenie riadiacich a kontrolných úloh v oblasti AML, ktorú vykonáva a za ktorú zodpovedá,
- c) komunikáciu, spoluprácu a priebežné udržiavanie kontaktov s finančnou spravodajskou jednotkou; vrátane včasného ohlasovania NOO,
- d) organizáciu a stanovenie pravidiel pre vzdelávanie príslušných zamestnancov vrátane novoprijatých zamestnancov,
- e) analytickú a poradenskú činnosť vo vzťahu k posudzovaniu a oznamovaniu NOO príslušnými zamestnancami v súvislosti s realizáciou obchodov a finančných operácií klientov.

(9) UO a jeho zástupca sú povinní vykonávať svoje funkcie s odbornou starostlivosťou.

(10) UO vypracúva a predkladá správu o svojej činnosti štatutárnemu orgánu najmenej jedenkrát ročne. UO pobočky zahraničnej finančnej inštitúcie vypracúva a predkladá správu o svojej činnosti zodpovednej osobe pobočky a vedúcemu pobočky rovnako.

(11) Správa o činnosti UO obsahuje najmä:

- a) štatistiku a stručnú charakteristiku NOO nahlásených zamestnancami ohlásenými FSJ
- b) štatistiku a stručnú charakteristiku NOO nahlásených zamestnancami, neohlásenými FSJ s odôvodnením tohto neohlásenia a,
- c) prehľad zistených nedostatkov a návrh opatrení a termínov na ich odstránenie,
- d) informácie z uskutočnených kontrol,
- e) informáciu alebo prehľad o uskutočnených školeniach príslušných zamestnancov.

(12) Zabezpečenie dostatočne nezávislého postavenia UO a jej zástupcu v štruktúre vedúcich zamestnancov a organizačných útvarov je dôležitým prvkom koncepcie ochrany UO musí mať nezávislé postavenie v organizačnej štruktúre zamestnancov finančnej inštitúcie. Začlenenie UO v organizačnej štruktúre finančnej inštitúcie medzi vedúcich zamestnancov finančnej inštitúcie obsahuje nasledujúce prvky zaručujúce vhodne vymedzené postavenie UO a jej zástupcu:

- a) upravenie právomocí a povinností UO ako vedúceho zamestnanca a jej zástupcu v ich pracovných náplniach s dôrazom na prvotnú oblasť pôsobenia, ktorou je zabezpečovanie ochrany finančnej inštitúcie pred legalizáciou a financovaním terorizmu,
- b) oddelenie od útvarov zabezpečujúcich výkon obchodov pre klientov, resp. finančných operácií klientov,

- c) neobmedzený prístup UO a jej zástupcu ku všetkým dokumentom, databázam a informáciám finančnej inštitúcie,
- d) samostatné a nezávislé rozhodovanie UO a jej zástupcu pri posudzovaní neobvyklosti obchodných operácií klientov, oznámených príslušnými zamestnancami v rámci interného systému oznamovania,
- e) samostatné a nezávislé rozhodovanie o zaslaní hlásenia o NOO FSJ,
- f) kontrolná funkcia UO a jej zástupcu vo vzťahu k útvarom a príslušným zamestnancom zabezpečujúcim výkon obchodov, resp. finančných operácií klientov,
- g) oddelenie UO (jej zástupcu príp. útvaru prevencie) od útvaru vnútornej kontroly ak sa v organizačnej štruktúre nachádza a vnútorného auditu v organizačnej štruktúre (avšak pri zachovaní následného výkonu kontroly ich činnosti realizovanej útvarom vnútornej kontroly príp. auditu), čo znamená že funkcia UO a jej zástupcu nesmie splyvať s funkciou vnútorného kontrolóra finančnej inštitúcie, ale nie je vylúčené kumulovanie právomocí vo funkcii compliance, prípadne iných funkcií, okrem funkcie vnútorného audítora
- h) spolupráca so zamestnancami vykonávajúcimi funkciu dodržiavania a vnútorného auditu pri nových druhoch obchodov; ako aj právomoci zúčastniť sa na procese pripomienkovania, resp. hodnotenia pripravovaných nových druhov obchodov (produktov) finančnej inštitúcie z pohľadu rizika spojeného s legalizáciou a financovaním terorizmu, nových spôsobov poskytovania starostlivosti vo vzťahu ku klientom (napr. podľa § 8 písm. a) a vyjadriť nesúhlasné stanovisko so zavádzaným novým druhom obchodu, resp. novému spôsobu v prípade, že predstavuje neúmerné vystavenie sa tomuto riziku,
- i) v prípade mimoriadne závažných okolností alebo situácií, okamžitá informácia členovi štatutárneho orgánu, resp. zodpovednej osobe

(13) Vhodné vymedzenie postavenia UO a jej zástupcu uvedené v písm. g) a h) sa zabezpečí primerane k veľkosti finančnej inštitúcie, povahe, rozsahu a zložitosti poskytovaných služieb a vykonávaných činností a k reálne zriadeným príslušným funkciám.

(14) Finančná inštitúcia je povinná preverovať bezúhonnosť svojich budúcich ako aj súčasných zamestnancov zodpovedných za oblasť AML. Skôr ako takýto zamestnanec nastúpi na pracovné miesto alebo do funkcie, kde bude v priamom kontakte s klientom je potrebné aby bolo zo strany finančnej inštitúcie dostatočne zabezpečené preverenie tohto budúceho zamestnanca (napr. na základe výpisu z registra trestov). Tiež je možné aby finančná inštitúcia požiadala aj o inú formu preukázania bezúhonnosti napríklad referenčným listom od predchádzajúceho zamestnávateľa prípadne pracovným posudkom od svojho budúceho zamestnanca.

(15) Finančná inštitúcia by mala na školeniach v oblasti AML pravidelne upozorňovať svojich zamestnancov zodpovedných za oblasť AML o trestnoprávných dôsledkoch vyplývajúcich z porušenia zákonných noriem v oblasti AML, aby si to dôsledne jej zamestnanci uvedomili.

(16) V rámci výsledkov NHR a následne prijatých opatrení v akčnom pláne by mala finančná inštitúcia pre zmiernenie vyššie uvedeného rizika vypracovať vnútorný predpis na predchádzanie konfliktu záujmu, v ktorom by malo byť zapracované aj dané upozornenie na trestno-právne následky konania osôb zodpovedných za oblasť AML, ktoré by bolo v rozpore s platnou legislatívou v oblasti AML.

(17) Finančná inštitúcia by mala zintenzívniť osvetu a vzdelávanie svojich zamestnancov zodpovedných za oblasť AML, a tým zvýšiť všeobecné povedomie v prípade nesplnenia si svojich povinností vyplývajúcich z právnych noriem upravujúcich oblasť AML.

(18) Finančná inštitúcia by mala vyššie uvedené úlohy plniť primerane svojej veľkosti, počtu klientov, druhu a zložitosti poskytovaných finančných nástrojov a operácií ako aj rozsahu svojej činnosti.

Článok 6

Program vlastnej činnosti

(1) Finančná inštitúcia vypracuje v zmysle ustanovenia § 20 zákona program vlastnej činnosti zameranej proti legalizácii a financovaniu terorizmu (ďalej len „program“) ako vnútorný predpis, ktorý schvaľuje štatutárny orgán. Program vychádza zo všeobecne záväzných právnych predpisov, najmä zo zákona a ostatných príslušných zákonov uvedených v úvode tohto usmernenia, metodických usmernení FSJ zverejňovaných a pravidelne aktualizovaných na webovom sídle FSJ (<http://www.minv.sk/?Metodicke-usmernenia-a-stanoviska-FSJ>) ako aj z medzinárodných štandardov – 40 odporúčaní FATF.

(2) Program zároveň zohľadňuje koncepciu ochrany finančnej inštitúcie a predstavuje premietnutie koncepcie ochrany do praktických zásad, úloh, postupov, povinností a zodpovedností v oblasti AML a prevencie pred financovaním terorizmu. Program obsahuje aj konkrétne oprávnenia, povinnosti, zodpovednosti a úlohy UO a príslušných zamestnancov finančnej inštitúcie pri výkone činností, druhov obchodov a finančných operácií klientov z hľadiska zákonných požiadaviek (najmä § 20 ods. 2 zákona), ktoré vyžaduje ochrana pred legalizáciou a financovaním terorizmu, kontrolné oprávnenia týchto subjektov a kontrolné oprávnenia zamestnancov vykonávajúcimi funkciu dodržiavania a vnútorného auditu. Program obsahuje nielen informácie o zákonných ustanoveniach, zodpovednostiach zamestnancov, ale najmä všetky operatívne postupy a povinnosti zamestnancov v podmienkach finančnej inštitúcie pri výkone relevantných druhov obchodov a finančných operácií klientov; ako aj najčastejšie formy NOO v podmienkach danej finančnej inštitúcie. Program súčasne definuje informačné toky, informačné systémy, kontrolné procesy a mechanizmy v uvedenej oblasti.

(3) Finančná inštitúcia zohľadňuje pri tvorbe svojho programu vlastné špecifiká, najmä svoju veľkosť a podiel na trhu, organizačné usporiadanie, druh a rozsah povolených a vykonávaných činností a služieb, druhy obchodov vo vzťahu k jednotlivým finančným nástrojom a ich rozsah a špecifiká, druh a množstvo klientov a špecifiká a rozsah operácií týchto klientov.

(4) Program okrem všeobecných náležitostí podľa § 20 zákona obsahuje najmä:

- a) určenie úloh, povinností a presné vymedzenie zodpovednosti a k tomu príslušných kompetencií vyplývajúcich z komplexnej ochrany pred legalizáciou a financovaním terorizmu na jednotlivých stupňoch riadenia spoločnosti od predstavenstva finančnej inštitúcie, resp. zodpovednej osoby pobočky zahraničného obchodníka s cennými papiermi po útvary prvého kontaktu s klientom vrátane útvaru prevencie s vymedzením určenej osoby podľa §20 ods. 2 písm. h) zákona;
- b) stanovenie UO podľa § 20 ods. 2 písm. h) zákona zohľadňujúce postavenie UO v rámci organizačnej štruktúry finančnej inštitúcie,

- c) stanovenie osoby (v prípade potreby osôb), zodpovedných za posudzovanie, či pripravovaný alebo vykonávaný obchod je neobvyklý, času v akom sa bude posudzovanie vykonané (podľa možnosti vždy pred vykonaním obchodu alebo v procese jeho prípravy), spôsobu vykonania posudzovania t. j. uviesť, čo je potrebné vykonať v rámci posudzovania, aké pomôcky sa majú použiť (napr. prehľad foriem NOO, verejne dostupné informácie o dlžníkoch a neplatičoch, interné zoznamy klientov a pod.), ako a kde sa má zaznamenať výsledok posudzovania,
- d) presné vymedzenie postupu prijímania oznámení o zistených NOO z organizačných útvarov, vyhodnocovanie týchto oznámení a ohlasovanie NOO FSJ a zabezpečovanie priebežného pracovného styku s FSJ, prípadne orgánmi činnými v trestnom konaní,
- e) stanovenie základných úloh príslušných zamestnancov na všetkých riadiacich úrovniach, zisťovanie NOO a oznamovanie interných oznámení o NOO UO (prípadne aj vzorový formulár interných oznámení o NOO) a spôsob zabezpečenia ochrany príslušných zamestnancov v súvislosti s nimi zistenými a oznámenými NOO UO,
- f) stanovenie povinnosti identifikovať klientov pri výkone obchodov a jednotlivých finančných operáciách a povinnosti overovania (verifikácie) tejto identifikácie,
- g) stanovenie povinnosti zaznamenania uskutočnenej identifikácie a overenia identifikácie klientov, ako aj všetkých finančných operácií vykonávaných pre klientov,
- h) stanovenie povinnosti uchovávanía záznamov o identifikácii a overení identifikácie klientov a o finančných operáciách uskutočnených klientmi v zákonom určenej lehote,
- i) prehľad známych už detekovaných foriem NOO podľa činností a druhov vykonávaných obchodov,
- j) hodnotenie a riadenie rizík súvisiacich s prevenciou legalizácie a financovania terorizmu podľa § 20a zákona, vrátane postupov pri posudzovaní klientov na základe rizikovo orientovaného prístupu a rizikových analýz, so zohľadnením výsledkov prvotnej a priebežnej identifikácie klientov a jej overenia podľa druhov obchodov a typov operácií a účtov a rizikovej kategórie klientov,
- k) v zmysle § 10 ods. 4 zákona určenie spôsobu a rozsahu vykonávania starostlivosti vo vzťahu ku klientovi na základe výsledkov hodnotenia a zohľadnenia rizík podľa § 20a ods. 1 zákona,
- l) podrobnejšie znaky neobvyklosti, podľa ktorých možno rozpoznať NOO klienta,
- m) spôsob a rozsah realizácie tzv. spätnej väzby v rámci finančnej inštitúcie o interných oznámeniach NOO,
- n) postup kompetentných zamestnancov a UO pri zdržaní neobvyklej obchodnej operácie podľa § 16 zákona,
- o) obsah a harmonogram odbornej prípravy zamestnancov, prípravu zamestnancov na zabezpečenie úloh ochrany finančnej inštitúcie pred legalizáciou a financovaním terorizmu pri výkone konkrétnych finančných, obchodných činností, druhov obchodov a operácií klientov,
- p) povinnosť zachovávať mlčanlivosť o internom oznámení NOO a jeho ohlásení FSJ a o vykonaných opatreniach FSJ (§ 18 zákona), a to predovšetkým vo vzťahu ku klientovi, ktorého sa to týka, ako aj ku osobám, ktoré majú ku klientovi určitý vzťah (napr. iné osoby oprávnené disponovať s účtom klienta, alebo ak ide o viacerých vlastníkov finančných prostriedkov na jednom účte alebo vlastníkov právnickej osoby alebo iných konečných užívateľov výhod spojených s operáciou), ako aj k tretím osobám, okrem výnimiek určených zákonom,
- q) opatrenia a kontrolné mechanizmy (kontrola štyroch očí, obmedzený prístup), ktorými sa zamedzí zneužitiu postavenia alebo funkcie príslušných zamestnancov na vedomé zapojenie sa do legalizácie alebo financovania terorizmu pri výkone ich funkcie,
- r) spôsob a lehoty uchovávanía údajov a dokumentácie,

- s) vnútorný kontrolný systém zameraný na ochranu pred legalizáciou a financovaním terorizmu pozostávajúci z kontrolných mechanizmov, procesných kontrol vedúcich zamestnancov vrátane kontrol UO a interných auditov,
- t) definovanie informačných tokov a charakterizovanie informačných systémov zameraných na zber, spracovanie a nahlasovanie informácií pre ochranu finančnej inštitúcie pred legalizáciou a financovaním terorizmu vrátane pravidelných správ predkladaných predstavenstvu a dozornej rade finančnej inštitúcie a zodpovednej osobe pobočky, resp. vedúcemu zahraničnej pobočky.

(5) Pri tvorbe programu finančná inštitúcia zohľadňuje ďalšie vlastné špecifiká, najmä:

- a) stanovy a koncepciu ochrany,
- b) oprávnenia, povinnosti zodpovednosti a úlohy určenej osoby, útvaru vnútornej kontroly a vnútorného auditu zameraného na ochranu pred legalizáciou príjmov a financovaním terorizmu a zamestnancov banky a pobočky zahraničnej banky pri výkone bankových činností a druhov obchodu,
- c) informačné toky, informačné systémy, kontrolné procesy a mechanizmy v tejto oblasti.

(6) Problematika ochrany pred legalizáciou a financovaním terorizmu si vyžaduje, aby bol program vypracovaný ako ucelený vnútorný predpis prístupný všetkým zamestnancom finančnej inštitúcie aspoň prostredníctvom internej počítačovej siete.

(7) Program je nevyhnutné aktualizovať nielen pri zmene relevantných všeobecne záväzných právnych predpisov, ale aj pri zmenách týkajúcich sa vlastného výkonu činnosti a druhov obchodov, pred zahájením používania nových inovatívnych technológií a softvérových riešení pri poskytovaní produktov a služieb (napr. overovanie identifikácie klienta na diaľku) ako aj pri zmenách organizačného usporiadania finančnej inštitúcie, ak táto zmena môže mať vplyv na zvýšenie rizika legalizácie príjmov z trestnej činnosti a financovania terorizmu.

Článok 7

Informovanosť a vzdelávanie zamestnancov

(1) Osoby zodpovedné za oblasť AML vo finančných inštitúciách si musia byť vedomé a oboznámiť s tým aj ostatných dotknutých zamestnancov, že aj samotné napomáhanie, vedomá či nevedomá účasť, alebo účasť z nedbanlivosti klientov finančnej inštitúcie na legalizácii alebo na financovaní terorizmu predstavuje isté operačné riziko. Tým, že finančná inštitúcia uskutoční operácie s výnosmi alebo prostriedkami pochádzajúcimi z akejkoľvek trestnej činnosti, môže dôjsť k poškodeniu alebo strate jej dobrého mena (reputačné riziko), a tým môže v konečnom dôsledku finančná inštitúcia utrpieť aj nemalé finančné straty.

(2) Pre úspešnosť uplatňovania nepretržitého procesu ochrany pred legalizáciou a pred financovaním terorizmu je rozhodujúca efektívnosť prípravy zamestnancov a ich náležité oboznámenie sa s povinnosťami a oprávneniami v oblasti AML. Štatutárny orgán finančnej inštitúcie spolu s UO musia zabezpečiť informovanosť zamestnancov o zodpovednosti finančnej inštitúcie, ako aj o osobnej zodpovednosti zamestnancov a ich ochrane pri zistení NOO v tejto oblasti.

(3) Finančná inštitúcia vhodným spôsobom zverejnení informáciu pre zamestnancov o tom, kto vykonáva funkciu UO a kto ju zastupuje.

(4) Finančná inštitúcia si v svojom programe stanoví optimálny režim a spôsob informovania jej zamestnancov o systéme ochrany pred legalizáciou a financovaním terorizmu, postupoch, povinnostiach a oprávneniach pri ochrane pred legalizáciou a financovaním terorizmu, spôsob sprístupnenia programu, ako aj ďalších relevantných predpisov a spôsob organizácie pravidelnej odbornej prípravy a vzdelávacích akcií pre zamestnancov; či už školení alebo iných edukatívnych aktivít napríklad e-learning.

(5) Finančná inštitúcia pri informovaní a vzdelávaní zamestnancov zohľadňuje svoje podmienky, najmä veľkosť a organizačné usporiadanie, činnosti a druhy obchodov a finančné operácie vykonávané pre klientov, aby sa všetky potrebné informácie dostali ku všetkým zamestnancom, pre ktorých sú určené. Model realizácie odbornej prípravy zamestnancov má byť efektívny, flexibilný a plniť očakávaný cieľ; preto je nevyhnutná jeho aktualizácia vzhľadom na meniace sa podmienky. Pri dynamike vzdelávacieho procesu je treba aplikovať závery z NHR a to po stránke organizačnej aj obsahovej. Aktualizácia a skvalitňovanie by malo byť vo finančnej inštitúcii nastavené tak, aby bol stav vzdelávacieho procesu v každom časovom horizonte vždy primeraný rizikám legalizácie a financovania terorizmu, ktorým je finančná inštitúcia vystavená.

(6) Efektívnosť ochrany finančnej inštitúcie pred legalizáciou a financovaním terorizmu závisí v značnej miere od úrovne znalostí riadiacich orgánov a zamestnancov finančnej inštitúcie o predmetnej problematike, ktorá spočíva v osvojení si základných právnych predpisov, programu a ďalších súvisiacich vnútorných predpisov finančnej inštitúcie. Rôznorodosť vykonávaných investičných služieb a činností, vedľajších služieb a druhov obchodov, distribučných kanálov, ktorými finančná inštitúcia poskytuje svoje služby a najmä rôznorodosť štruktúry klientov vytvárajú rôznu stupeň rizika a odlišné techniky legalizácie alebo financovania terorizmu. Príslušní zamestnanci (zamestnanci prvého kontaktu s klientom) musia mať všetky potrebné informácie o vykonávaných investičných službách a činnosti, vedľajších službách a druhoch obchodov, ktoré budú realizovať pre klientov a musia si čo najskôr osvojiť kritériá (znaky neobvyklosti) na posudzovanie, resp. zisťovanie NOO. Títo zamestnanci musia dokázať posúdiť konanie klientov finančnej inštitúcie ako aj obsah klientmi vykonávaných finančných operácií z hľadiska stupňa ich rizikovosti, neobvyklosti alebo podozrivosti. Vzdelávanie zamestnancov má významne prispieť k tomu, aby získali predpoklady pre zvládnutie postupov na uplatňovanie zásady „poznaj svojho klienta“ („Know Your Customer“ - „KYC“) a rozpoznávanie stupňa rizikovosti konania klientov finančnej inštitúcie, a to aj so zreteľom na zaradenie klientov do jednej z troch skupín pre výkon povinnej starostlivosti (základnej, zjednodušenej a zvýšenej starostlivosti). Príslušní zamestnanci sú dôležitým článkom pre zamedzenie zneužitia finančnej inštitúcie na legalizáciu alebo financovanie terorizmu. Rovnako však môžu byť aj jeho najslabším prvkom, ak neplnia určené povinnosti, alebo ak sa vedome, či nevedome zúčastnia na realizácii NOO klienta.

(7) V rámci vzdelávania finančná inštitúcia zabezpečí, aby boli zamestnanci oboznámení s dôsledkami zanedbania alebo nedôsledného plnenia svojich pracovných povinností a prípadnej vedomej či nevedomej účasti na legalizácii alebo financovaní terorizmu, ako aj porušenia zákazu poskytnutia informácií klientovi, na ktoré sa vzťahuje povinnosť mlčanlivosti (§ 18 zákona); ale aj so spôsobom ich ochrany pri zisťovaní NOO.

(8) Finančná inštitúcia musí mať projekt, resp. plán vzdelávania zamestnancov, zohľadňujúci pracovné zaradenie zamestnancov (vlastnú kategorizáciu podľa pracovných

miest zohľadňujúcu vystavenie zamestnanca možnostiam a pokusom o zneužitie na účely legalizácie a financovania terorizmu) a z toho vyplývajúce zodpovednosti, povinnosti a tomu prislúchajúcu úroveň a frekvenciu vzdelávania. Pri určení vhodnej frekvencie vzdelávania sa finančná inštitúcia pridrža ustanovenia § 20 ods. 3 zákona (minimálne raz za kalendárny rok na pravidelnej báze a vždy pred zaradením zamestnanca na prácu, pri ktorej bude plniť úlohy podľa zákona ad hoc). Plán vzdelávania, resp. jeho základné zásady, by mal byť súčasťou programu a mal by určiť základnú osnovu, periodicitu a obsah odbornej prípravy zamestnancov. Každý príslušný zamestnanec, ktorý plní úlohy podľa zákona, musí byť oboznámený s platným programom upravujúcim postupy pri posudzovaní klientov a nimi vykonávaných finančných operácií a súčasne je finančná inštitúcia povinná zabezpečiť, aby každý zamestnanec mal k tomuto programu nepretržitý prístup.

(9) Odborná príprava zamestnancov finančnej inštitúcie má byť zameraná predovšetkým na oboznámenie sa s programom finančnej inštitúcie a s poznatkami vyplývajúcimi z činnosti UO, z činnosti iných finančných inštitúcií, ako aj dostupnými poznatkami vychádzajúcimi z činnosti FSJ, prípadne NBS.

(10) Špecializované vzdelávanie, ktoré majú zamestnanci finančnej inštitúcie absolvovať skôr, než budú spracovávať pokyny klientov na vykonanie finančných operácií, by im malo dať potrebné znalosti pre zisťovanie a overovanie totožnosti klientov pri vzniku obchodného vzťahu a pri výkone obchodov a operácií. Účasťou na vzdelávacích podujatiach (semináre, stáže) zamestnanci získajú predpoklady pre spoznanie typu očakávaných obchodných aktivít klientov, s ktorými súvisia ich finančné operácie, a teda aj potrebné vedomosti a spôsobilosť identifikovať skutočnosti vymykajúce sa z očakávaného správania klientov a konkrétne prejavy ich NOO.

(11) Finančná inštitúcia má vzdelávanie opakovať a dopĺňať o nové poznatky v prípade potreby aj častejšie ako v 12-mesačnom cykle, aby sa zabezpečilo, že príslušní zamestnanci budú schopní priebežne vykonávať svoje povinnosti. Finančná inštitúcia zabezpečí vypracovanie záznamov o uskutočnenej odbornej príprave zamestnancov, ktoré obsahujú dátum účasti príslušných zamestnancov na vzdelávaní, obsah a formu vzdelávania, prípadne vyhodnotenie absolvovaného testu ako aj podpisy zamestnancov alebo potvrdenie elektronickými prostriedkami. Okrem toho od príslušných zamestnancov je potrebné získať aj písomné potvrdenie alebo potvrdenie elektronickými prostriedkami o tom, že sa oboznámili s programom a súvisiacimi predpismi upravujúcimi postupy pri ochrane finančnej inštitúcie pred legalizáciou a financovaním terorizmu. Vzdelávacie formy (klasická prednášková, resp. elektronická, prípadne iná) by mali byť pravidelne obmieňané, prípadne vhodne kombinované. Odporúča sa zaviesť do procesu vzdelávania prvky interaktivity, napríklad on-line poskytovanie spätnej väzby zamestnancovi počas vzdelávania.

(12) Finančná inštitúcia musí mať vypracovaný proces hodnotenia výsledkov absolvovaných testov ako aj následný postup v prípade ich neúspešného absolvovania. V prípade neúspešnosti absolvovania testov je to najmä určenie nového termínu opakovaného testovania, ktorý nemôže byť realizovaný v lehote kratšej ako 3 dni po realizácii pôvodného neúspešného testovania a v tomto čase nesmie dôjsť k zaradeniu takéhoto zamestnanca na pozíciu zodpovednú za oblasť AML.

Článok 8 Informačný systém

(1) Systémový prístup k riadeniu rizika finančnej inštitúcie a zabezpečovaniu ochrany finančnej inštitúcie pred legalizáciou a financovaním terorizmu vyžaduje predovšetkým vhodné informačné toky pre zabezpečenie plynulého, včasného a pravidelného toku informácií medzi jednotlivými riadiacimi úrovňami finančnej inštitúcie, vrátane štatutárneho orgánu finančnej inštitúcie, UO, jej zástupcu, zamestnancami zodpovednými za výkon funkcie dodržiavania a vnútorného auditu a ďalších príslušných zamestnancov. V širšom ponímaní ide o systém získavania, spracovania, vyhodnocovania, odovzdávania a aj používania informácií týkajúcich sa tejto oblasti. Jeho súčasťou sú toky informácií v procese jednotlivých činností finančnej inštitúcie a vykonávaných druhov obchodov pri ochrane pred legalizáciou a financovaním terorizmu. Pre účinnú prevenciu je nevyhnutné zabezpečiť jeho pravidelnú aktualizáciu s dôrazom na včasné uvedenie nových druhov obchodov (ktoré sú pred zaradením do existujúcej škály činností a služieb posudzované UO aj z hľadiska možnej zneužitelnosti na účely legalizácie a financovania terorizmu) do informačných systémov.

(2) Okrem informačných systémov vrátane aplikačného programového vybavenia pre zabezpečenie informačných tokov pre systém ochrany môže finančná inštitúcia v závislosti od počtu obchodných transakcií a pokynov podporne využívať špecializovaný automatizovaný systém na detekciu NOO a sankcionovaných osôb v relevantných informačných systémoch finančnej inštitúcie, ktorý bude fungovať na základe nastavených scenárov nad databázami klientov, obchodov, resp. finančných operácií.

(3) Finančná inštitúcia je povinná zabezpečiť informačné toky najmä na:

- a) prenos informácií o základných princípoch ochrany pred legalizáciou a financovaním terorizmu, o postupoch, povinnostiach a s tým súvisiacich oprávneniach nevyhnutných na plnenie úloh v predmetnej oblasti smerom k zamestnancom,
- b) sprístupnenie programu a ďalších relevantných vnútorných predpisov všetkým zamestnancom,
- c) prenos potrebných informácií medzi zodpovednou osobou a UO,
- d) prenos informácií medzi zamestnancami a UO a naopak, vrátane interného oznamovania NOO,
- e) vedenie evidencie, t. j. zaznamenávanie, spracúvanie a aktualizovanie údajov o klientoch a zaznamenávanie a monitorovanie obchodných operácií klientov,
- f) oboznamovanie štatutárneho orgánu, resp. zodpovednej osoby s výsledkami kontroly uskutočňovanej UO a zamestnancami zodpovednými za výkon funkcie dodržiavania a vnútorného auditu ako aj informovanie zamestnancov o týchto výsledkoch,
- g) prenos informácií medzi UO a FSJ, vrátane ohlasovania NOO a poskytovania ďalších potrebných informácií a podkladov FSJ ako aj poskytovania tzv. spätnej väzby od FSJ finančnej inštitúcii,
- h) vyhľadávanie NOO v relevantných informačných systémoch finančnej inštitúcie, ktoré obsahujú údaje o klientoch a ich operáciách.

(4) Formu, obsah a pravidlá informačných tokov by si mala stanoviť finančná inštitúcia v závislosti od jej veľkosti, zamerania, rozsahu a zložitosti ňou vykonávaných činností a ponúkaných druhov obchodov a služieb ako aj charakteristických znakov klientov a ich obchodov. Informačný systém, resp. systémy majú vyhovovať špecifickým podmienkam finančnej inštitúcie a z technického hľadiska majú mať také parametre, aby finančná inštitúcia

bola spôsobilá plniť povinnosti, ktoré pre ňu ako povinnú osobu vyplývajú zo zákona (najmä § 21 ods. 2 zákona).

(5) Podstatnou súčasťou informačného systému finančnej inštitúcie je elektronický informačný systém (ďalej len „EIS“), ktorý zodpovedá zákonným požiadavkám s cieľom zabezpečenia dostatočnej kvality ochrany pred legalizáciou a financovaním terorizmu. Ide o systém zaznamenávajúci a spracúvajúci údaje o klientoch a ich finančných operáciách, ktorý musí zohľadňovať požiadavky upravené v § 7 ods.1 zákona:

- a) ak ide o klienta - fyzickú osobu, EIS musí obsahovať záznamy: meno, priezvisko, rodné číslo alebo dátum narodenia, ak rodné číslo nebolo pridelené, adresu trvalého pobytu alebo iného pobytu, štátnu príslušnosť, druh a číslo dokladu totožnosti a číslo účtu klienta
- b) ak ide o klienta - fyzickú osobu – podnikateľa, rovnako ako v bode a) aj s adresou miesta podnikania, identifikačného čísla ak bolo pridelené, označenia úradného registra alebo inej úradnej evidencie, v ktorej je tento podnikateľ zapísaný a číslo zápisu do tohto registra alebo evidencie,
- c) ak ide o klienta - právnickú osobu, EIS musí obsahovať záznamy obsahujúce najmenej obchodné meno, adresa sídla, identifikačné číslo, označenie úradného registra alebo inej úradnej evidencie, v ktorej je právnická osoba zapísaná a čísla zápisu do tohto registra a zistenie údajov fyzickej osoby, oprávnenej konať v mene tejto právnickej osoby, podľa bodu a).

(6) EIS zároveň obsahuje informácie alebo záznamy o spôsobe overenia identifikácie klienta a informácie o účele a plánovanej povahe obchodného vzťahu klienta, ktorá je daná druhom obchodu v zmysle § 9 písm. h) zákona, pričom povaha obchodného vzťahu je primárne predurčená samotnou službou, ktorú klient využíva. EIS a spôsob jeho využívania má umožňovať rozpoznať NOO uskutočňované klientmi, prípadne sledovať aj ich priebeh alebo vývoj, ako aj spojitosti medzi finančnými operáciami určitého klienta a, pokiaľ je to možné, aj neobvyklými obchodnými operáciami rôznych klientov.

(7) Osobitnou časťou informácií zaznamenaných a sledovaných prostredníctvom EIS sú údaje o politicky exponovaných osobách (§ 6 zákona) a o fiktívnych bankách (§ 9 písm. c) a § 24 ods. 1 zákona), ktoré príslušní zamestnanci získali pri výkone pracovných úloh. Ďalšie situácie, v ktorých môže finančná inštitúcia využiť EIS pri poskytovaní informácií, vyplývajú z ustanovenia § 18 ods. 8 zákona.

(8) EIS má umožniť, aby finančná inštitúcia bezodkladne poskytla FSJ na jej žiadosť informácie o tom, či má alebo mala obchodný vzťah s konkrétnou osobou v predchádzajúcich piatich rokoch ako aj o povahe takeého obchodného vzťahu (§ 21 ods. 1 zákona).

(9) EIS má byť tiež spôsobilý včasne a v dostatočnom rozsahu poskytovať údaje FSJ, NBS ako dohliadaciemu orgánu a orgánom činným v trestnom konaní v zákonom určených prípadoch a v neposlednom rade má zodpovedať požiadavkám na účely kontroly pre vlastnú potrebu finančnej inštitúcie a pre potrebu FSJ (§ 30 zákona) ako aj na štatistické účely.

Článok 9
Identifikácia a akceptovanie klienta, rizikový profil klienta;
základná, zjednodušená, zvýšená starostlivosť
a plnenie tretími stranami

(1) Základné povinnosti finančnej inštitúcie v týchto oblastiach určujú ustanovenia najmä § 7, 8 a 10 až 13 zákona, a osobitné právne predpisy (§73 a §73a ZoCPIS, §54a ZoSDS, §28a ZoDDS, §55 ZoKI.)

(2) Finančná inštitúcia uskutoční všetky prvky základnej starostlivosti o klienta (fyzickú osobu aj právnickú osobu) podľa § 10 ods. 1 zákona vždy v situáciách uvedených v odseku 2 tohto ustanovenia zákona, ktoré sa vzťahujú na činnosť finančnej inštitúcie (§ 10 ods. 2 písm. a) až d). To znamená, že finančná inštitúcia vykoná základnú starostlivosť vo vzťahu ku klientovi:

- a) pri uzatváraní obchodného vzťahu,
- b) pri vykonávaní príležitostného obchodu mimo obchodného vzťahu v hodnote najmenej 15 000 eur a v prípade príležitostného obchodu mimo obchodného vzťahu v hotovosti v hodnote najmenej 10 000 eur, pričom nezáleží na tom, či je obchod vykonaný jednotlivo alebo ako viaceré na seba nadväzujúce obchody, ktoré sú alebo môžu byť prepojené.
- c) ak, je podozrenie, že klient pripravuje alebo vykonáva neobvyklú obchodnú operáciu bez ohľadu na hodnotu obchodu,
- d) pri pochybnostiach o pravdivosti alebo úplnosti predtým získaných údajov potrebných na vykonanie starostlivosti vo vzťahu ku klientovi.

(3) Základná starostlivosť finančnej inštitúcie vo vzťahu ku klientovi zahŕňa:

- a) identifikáciu klienta a overenie jeho identifikácie,
- b) identifikáciu konečného užívateľa výhod a prijatie primeraných opatrení na overenie jeho identifikácie vrátane opatrení na zistenie vlastnickej štruktúry a riadiacej štruktúry klienta, ktorý je právnickou osobou alebo združením majetku; pri identifikácii konečného užívateľa výhod sa povinná osoba nesmie spoliehať výlučne na údaje získané z registra právnických osôb, podnikateľov a orgánov verejnej moci,
- c) získanie informácií o účele a plánovanej povahe obchodu alebo obchodného vzťahu,
- d) zistenie, či klient alebo konečný užívateľ výhod klienta je politicky exponovanou osobou alebo sankcionovanou osobou,
- e) v závislosti od rizika legalizácie alebo financovania terorizmu zistenie pôvodu finančných prostriedkov alebo majetku pri obchode alebo obchodnom vzťahu,
- f) zistenie, či klient koná vo vlastnom mene,
- g) vykonávanie priebežného monitorovania obchodného vzťahu vrátane preskúmania konkrétnych obchodov vykonaných počas trvania obchodného vzťahu na účel zistenia, či vykonávané obchody sú v súlade s poznatkami povinnej osoby o klientovi, jeho obchodnom profile a prehľade možných rizík spojených s klientom, a zabezpečenie aktualizácie dokumentov, údajov alebo informácií, ktoré má povinná osoba k dispozícii o klientovi.

(4) Finančná inštitúcia identifikuje a overuje identifikáciu vždy, ak obchod dosiahne hodnotu aspoň 1 000 EUR. Jednou zo zásadných povinností finančnej inštitúcie v rámci výkonu základnej starostlivosti je v zmysle ustanovenia § 10a ods. 1 zákona je identifikácia konečného užívateľa výhod (§ 6a zákona) a následná evidencia identifikačných údajov o konečnom užívateľovi výhod v rozsahu podľa § 7 ods. 1 písm. a) zákona. Podľa ustanovenia § 10 ods. 7 zákona je potrebné aby finančná inštitúcia v situáciách uvedených v ustanovení § 10 ods. 2

zákona zistila, či klient koná vo vlastnom mene. V súlade s ustanovením § 73 ods. 5 ZoCPIS (obdobne § 55 ods. 3 ZoKI) toto zisťovanie je finančná inštitúcia povinná vykonať aj vtedy keď ide o obchod aspoň vo výške 15 000 EUR (teda nie iba „príležitostný“ ako to vyplýva zo zákona) a v hotovosti v hodnote najmenej 10 000 EUR.,

(5) Zisťovanie a v primeranom rozsahu aj prijatie opatrení na overenie identifikácie konečného užívateľa výhod a evidencia jeho identifikačných údajov sa riadi predovšetkým ustanoveniami § 6a, § 8, § 9, §10 a § 10a zákona. Znamená to, že konečného užívateľa výhod je potrebné zisťovať vždy a to aj v prípade právnických osôb; pričom právna forma spoločnosti (napr. akciová spoločnosť s akciami na doručiteľa alebo združenie majetku) nesmie prekážať pri zisťovaní konečného užívateľa výhod. Overovanie získanej informácie o konečnom užívateľovi výhod v súlade so zákonom sa má uskutočňovať v primeranom rozsahu; napr. vyžiadanim písomného vyhlásenia o konečnom užívateľovi výhod a následným overením takejto informácie z dostupných zdrojov. Ak to rizikový profil klienta umožňuje, môže finančná inštitúcia pri uplatňovaní základnej starostlivosti určiť konečného užívateľa výhod na základe informácií z verejných zdrojov, bez nutnosti kontaktovať klienta, alebo tieto informácie u neho overovať. Povinná osoba je však povinná pri kontrole preukázať, že rozsah starostlivosti, ktorú vykonala vo vzťahu ku klientovi, je primeraný v závislosti od rizika legalizácie alebo financovania terorizmu (napr. formou monitoringu, či inak preukázateľnou formou).

V tejto súvislosti je potrebné rešpektovať usmernenie FSJ zverejnené na webovom sídle (http://www.minv.sk/swift_data/source/policia/finpol/PEPS-usmernenie-20052011.pdf) (prvá časť usmernenia).

Pre ilustráciu možných situácií pri zisťovaní konečného užívateľa výhod klienta v prípade právnických osôb slúži prehľad o praktických postupoch využívaných v členských krajinách EÚ, ktoré sú uvedené v materiáli vypracovanom a zverejnenom v apríli 2012 v podvýbore proti legalizácii príjmov z trestnej činnosti (Anti-Money Laundering Committee - AMLC), pôsobiacom v rámci Spoločného výboru európskych dohľadov – Joint Committees dostupný na webovom sídle (http://www.esma.europa.eu/system/files/jc_2011_096.pdf).

(6) Ak je konečný užívateľ identifikovaný ako vrcholový pracovník, finančná inštitúcia by mala prijať odôvodnené opatrenia na overenie totožnosti fyzickej osoby, ktorá zastáva pozíciu vrcholového riadiaceho pracovníka a zároveň by mala evidovať takéto záznamy o prijatých opatreniach ako aj možných problémoch, ktoré sa vyskytli počas takéhoto procesu overovania.

(7) Význam ustanovení § 10 ods. 1 písm. a) až c) a ods. 7 zákona je zvýraznený v ustanoveniach § 15 a § 24 ods. 2 zákona, v ktorých je finančnej inštitúcii uložená povinnosť odmietnuť nového klienta, ukončiť existujúci obchodný vzťah s klientom, alebo odmietnuť uskutočnenie konkrétnej obchodnej operácie v prípade, ak nie je možné uskutočniť základnú starostlivosť z dôvodov na strane klienta podľa § 10 ods. 1 písm. a) až e) zákona. Porovnateľná povinnosť vyplýva z ustanovenia § 73 ods. 3 ZOCPIS. Takéto prípady je finančná inštitúcia povinná podľa § 17 ods. 1 ihneď ohlásiť FSJ.

V tejto súvislosti je potrebné rešpektovať usmernenie FSJ zverejnené na webovom sídle (http://www.minv.sk/swift_data/source/policia/finpol/usmernenie_paragraf_15.pdf).

(8) Finančná inštitúcia v rámci vykonávania činností podľa tohto zákona je povinná identifikovať, posudzovať, vyhodnocovať a aktualizovať riziká legalizácie a financovania terorizmu podľa druhu obchodov a obchodných vzťahov, pri zohľadnení vlastných rizikových faktorov a rizikových faktorov uvedených v prílohe č. 1 tohto usmernenia. Rizikové faktory je

povinná osoba povinná určiť najmä podľa typu klienta, účelu, pravidelnosti a dĺžky trvania obchodného vzťahu alebo príležitostného obchodu mimo obchodného vzťahu, typu produktu, hodnoty a spôsobu uskutočnenia obchodu a rizikovosti krajiny alebo zemepisnej oblasti, ku ktorej sa obchodné vzťahy alebo obchody vzťahujú.

(9) Pri zaradovaní klientov do určitej skupiny finančná inštitúcia zohľadňuje informácie o rizikových faktoroch uvedených v prílohe č. 1 tohto usmernenia, najmä:

- a) dostatočné informácie o charaktere očakávaných obchodov klienta,
- b) predvídateľnú a predpokladanú schému ním uskutočňovaných obchodov.

(10) Pri nových klientoch by malo byť súčasťou akceptovania klienta okrem uskutočnenia základnej starostlivosti aj jeho zaradenie do určitej rizikovej skupiny, pričom predpokladom má byť dôsledné uplatňovanie princípu KYC, čo znamená zabezpečenie získania dostatočných informácií o charaktere očakávaných obchodov klienta a akejkoľvek predvídateľnej schémy ním uskutočňovaných operácií. Na základe toho je možné vytvoriť rizikový profil klienta. Hlavnými faktormi pri tvorbe rizikového profilu klientov sú najmä kritéria uvedené v prílohe 2 zákona ako aj zámer, ktorý klient pri vstupe do obchodného vzťahu sleduje, geografická oblasť podnikateľských aktivít klienta, povaha podnikateľských aktivít, zdroj kapitálu (funds), zdroj jeho finančných prostriedkov (wealth), frekvencia a rozsah aktivít klienta, typ a zložitosť jeho podnikateľských vzťahov.

(11) Pri uplatnení základnej starostlivosti finančná inštitúcia nesmie vstúpiť do obchodného vzťahu s klientom, kým spoľahlivo nezistí všetky relevantné okolnosti týkajúce sa klienta (vrátane zistenia konečného užívateľa výhod a primeraných opatrení na overenie tejto informácie), ako aj klientom predpokladaný charakter obchodovania, resp. podnikania alebo jeho inej činnosti. Zamestnanci zodpovední za oblasť AML musia poznať svojich klientov a ich bežnú obchodnú, podnikateľskú alebo inú činnosť. Na základe získaných informácií sú potom zamestnanci finančnej inštitúcie a ich priami nadriadení schopní počas existencie obchodného vzťahu finančnej inštitúcie s klientom posúdiť každý pokyn klienta na nakladanie s finančnými prostriedkami vedenými na jeho účte, v porovnaní s očakávaným správaním tohto klienta. Zohľadňujú pritom okolnosti, ktoré môžu naznačovať zmenu charakteru podnikania klienta alebo zmenu jeho obvyklej činnosti a primerane tieto skutočnosti overujú.

(12) Finančná inštitúcia priebežne aktualizuje rizikový profil klienta podľa rizikovej skupiny, do ktorej bol klient zaradený na základe čoho požaduje od klienta obnovovanie údajov, ktoré jej klient pôvodne poskytol, resp. už predtým upravoval, a to v primeraných časových intervaloch a v závislosti od zmien, ktoré sa týkajú osoby klienta, či jeho obchodných alebo iných aktivít, s ktorými sú spojené jeho finančné operácie. Aktualizáciu je možné uskutočňovať aj žiadosťou o vyplnenie príslušného formulára klientom, napríklad raz za rok, ak nie je nevyhnutná častejšia aktualizácia, alebo dohodnutím zmluvnej podmienky s klientom o povinnosti ohlásenia príslušných zmien.

(13) Prostredníctvom rozčlenenia klientov podľa ich rizikového profilu finančná inštitúcia potom môže v praxi uplatňovať ustanovenie § 10 ods. 1 písm. g) zákona – priebežné monitorovanie obchodného vzťahu, ktoré vedie k rozpoznaní a následnému ohláseniu NOO. V súvislosti s rozčlenením klientov podľa ich rizikovosti je potrebné, aby finančná inštitúcia brala do úvahy ustanovenia § 10 ods. 1 písm. g) a ods. 6 zákona, ktoré zakladajú povinnosť priebežne aktualizovať rizikový profil klienta na základe uskutočňovaného stáleho monitorovania obchodného vzťahu. Periodicita aktualizácie záleží na posúdení a rozhodnutí

finančnej inštitúcie, v každom prípade je potrebné takúto povinnosť zahrnúť do svojho programu vlastnej činnosti.

(14) V zmysle § 9 písm. d) zákona sa považuje za klienta osoba, ktorá je zmluvnou stranou záväzkovo - právneho vzťahu spojeného s podnikateľskou činnosťou povinnej osoby. Nakoľko podľa ZoCPIS jednou z poskytovaných investičných služieb obchodníka s cennými papiermi je v zmysle § 6 ods. 1 písm. d) ZoCPIS riadenie portfólia je potrebné, aby obchodník s cennými papiermi pri obhospodarovaní portfólia finančných nástrojov klienta zabezpečil všetky kroky smerujúce k identifikácii klienta a ďalšie povinnosti vyplývajúce zo vzťahu ku klientovi (príslušnú starostlivosť KYC, prípadne ohlásenie NOO) aj pri osobách, ktoré sú protistranou obchodu. Toto sa netýka transakcií uzatvorených na regulovanom trhu, v mnohostrannom obchodnom systéme alebo organizovanom obchodnom systéme v rámci anonymného obchodovania.

V súvislosti so zvažovaním rizika pri posudzovaní klientov finančnej inštitúcie je vhodné využívať aj materiály vypracované expertmi FATF (Financial Action Task Force) (a výboru Rady Európy MONEYVAL, pravidelne publikované (aktualizované 3 krát do roka) závery priebežného monitoringu krajín, ktoré majú výrazné nedostatky pri presadzovaní opatrení proti legalizácii príjmov z trestnej činnosti a proti financovaniu terorizmu, napr.:

- a) FATF Public Statement (<http://www.fatf-gafi.org/topics/high-riskandnon-cooperativejurisdictions/documents/fatfpublicstatement-19october2012.html>); tzv. „čierna listina“,
- b) Improving global AMLCFT compliance on-going process dostupné na webovom sídle (<http://www.fatf-gafi.org/topics/high-riskandnon-cooperativejurisdictions/documents/improvingglobalamlcftcomplianceon-goingprocess-19october2012.html>); tzv. „šedá listina“,
- c) platné závery FAFT monitoringu dostupné na webovom sídle FSJ (<http://www.minv.sk/?vyhlasenia-fatf>),
- d) formálne zverejnenie o členskej krajine potvrdzujúce, že krajina nedodržiava základné referenčné dokumenty pre primeranú prevenciu legalizácie a financovania terorizmu, dostupné na webovom sídle (<http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/moneyval/>),
- e) práve platné závery monitoringu zverejňuje aj webové sídlo FSJ (<http://www.minv.sk/?moneyval-vyhlasenia>),
- f) podrobné hodnotiace správy o jednotlivých členských krajinách a ich systéme prevencie a represie v oblasti legalizácie príjmov z trestnej činnosti a financovania terorizmu (v podobe „Mutual Evaluation Report“); dostupné v anglickom jazyku na webovom sídle (<http://www.fatf-gafi.org/topics/mutualevaluations/> a http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/moneyval/Evaluations/Evaluation_reports_en.asp),
- g) tzv. zoznam tretích ekvivalentných krajín, ktorý vznikol na základe dohody členských štátov EÚ vo výbore Európskej komisie („CPMLTF“ - Committee on Prevention Money Laundering and Terrorist Financing) dostupný na webovom sídle výboru (http://ec.europa.eu/internal_market/company/docs/financial-crime/3rd-country-equivalence-list_en.pdf) ako aj na webovom sídle FSJ (<http://www.minv.sk/?ekvivalent>).

(15) Zákon v súlade s implementovanými smernicami EÚ vymedzuje iba základné situácie, ktoré predstavujú zvýšené riziká legalizácie a financovania terorizmu. Sprísnený postup identifikácie a verifikácie získaných faktov a následného monitorovania obchodného vzťahu s klientom však finančná inštitúcia musí uplatňovať aj v ďalších situáciách, podľa rizikového profilu klienta alebo podľa miery rizika poskytovanej služby, resp. druhu obchodu pre klienta (právnické osoby nezapísané v obchodnom registri, napr. politické strany, právnické

osoby vo forme akciových spoločností s akciami na doručiteľa, spoločné účty, účty spojené s držiteľskou správou, atď.).

(16) Presadzovanie a dodržiavanie všetkých uvedených postupov a pravidiel (identifikácia, verifikácia, KYC) poskytuje okrem rozoznávania NOO a minimalizácie rizika legalizácie a financovania terorizmu aj ochranu pred podvodmi.

(17) Vyššia rizikovosť klienta si vyžaduje podrobnejšie posudzovanie klienta, jeho konania a ním zadávaných príkazov na realizáciu finančných operácií. Následne je nutné prijať opatrenia na elimináciu rizika na prijateľnú úroveň.

Finančná inštitúcia uplatňuje zvýšenú starostlivosť voči klientovi v situáciách, ktoré vzhľadom na svoju povahu môžu predstavovať vyššie riziko legalizácie alebo financovania terorizmu. Tiež venuje osobitnú pozornosť vybraným skupinám subjektov, a to okrem už uvedených politicky exponovaných osôb (§ 6, § 10 a § 12 zákona), najmä združeniam majetku (§ 25 ods. 2 zákona) a fiktívnym bankám (§ 24 ods. 1 zákona).

Pri zisťovaní politicky exponovaných osôb sa finančným inštitúciám odporúča v súlade s novými medzinárodnými štandardami FATF publikovanými vo februári 2012 na webovom sídle (<http://www.fatf-gafi.org/topics/fatfrecommendations/documents/fatfrecommendations2012.html>) uplatniť zvýšenú starostlivosť o klienta okrem okruhu osôb uvedených v § 6 ods. 1 zákona aj na tieto osoby. V procese identifikácie a verifikácie politicky exponovaných osôb sa odporúča využívať existujúce komerčné databázy vysoko rizikových klientov, napr. World-Check database of high risk individuals and companies.; webové sídlo (<http://www.world-check.com/>). Pri monitorovaní existujúcich klientov je nevyhnutné zamerať sa aj na priebežné zisťovanie a overovanie, či sa klient stal politicky exponovanou osobou; v takom prípade je potrebné vyžadovať pre pokračovanie obchodného vzťahu súhlas vedúceho zamestnanca, pričom za takého sa považuje zamestnanec o jednu riadiacu úroveň vyššie od zamestnanca, ktorý bežne takéto obchodné vzťahy uzatvára v zmysle organizačnej štruktúry finančnej inštitúcie, podľa ktorej je jasne stanovená zodpovednosť za danú oblasť. Ak je politicky exponovaná osoba vlastníkom, alebo pôsobí v riadiacej štruktúre klienta - právnickej osoby, alebo je konečným užívateľom výhod v uvedenom prípade, je to situácia, vyžadujúca aplikáciu zvýšenej starostlivosti voči klientovi – právnickej osobe.

V tejto súvislosti je potrebné rešpektovať usmernenie FSJ zverejnené na webovom sídle (http://www.minv.sk/swift_data/source/policia/finpol/PEPS-usmernenie-20052011.pdf) (druhá časť usmernenia).

Finančná inštitúcia uplatňuje zvýšenú starostlivosť vo vzťahu ku klientovi aj v prípade, ak sa pripravuje založenie nového obchodného vzťahu alebo účtu bez fyzickej prítomnosti klienta.

(18) Použitie už uskutočnenej povinnej starostlivosti - okrem jednej súčasti základnej starostlivosti, ktorou je priebežné monitorovanie obchodného vzťahu v zmysle § 10 ods. 1 písm. g) zákona - inou úverovou alebo finančnou inštitúciou pri uplatňovaní postupov starostlivosti vo vzťahu ku klientovi umožňuje zákon v ustanovení § 13, tzv. plnením tretími stranami. Ide o to, že za splnenia predpokladov uvedených v tomto ustanovení je možné spoľahnúť sa na už vykonanú identifikáciu a verifikáciu klienta a konečného užívateľa výhod a prevziať alebo poskytnúť údaje o tejto identifikácii a verifikácii od úverovej alebo finančnej inštitúcie (v rozsahu podľa ustanovenia § 5 ods. 1 písm. b) bodov 1 až 10 zákona), ktorá pôsobí na území EHP (tzv. tretia strana), vrátane tých, ktoré pôsobia na území SR.

Zmenárne a platobné inštitúcie sú mimo okruhu povinných osôb, od ktorých je možné prevziať identifikáciu a verifikáciu klienta a konečného užívateľa výhod.

Zodpovednosť za to, že takto nadobudnuté údaje spĺňajú požiadavky na výkon starostlivosti voči klientovi podľa ustanovení zákona, však ostáva na finančnej inštitúcii, ktorá sa rozhodla spoliehať sa na postup „plnenia tretími stranami“. V uvedených prípadoch v súlade s praxou v členských krajinách EHP nie je potrebné osobitne vyžadovať súhlas klienta s poskytnutím údajov tretej strane.

Zákon podľa ustanovenia § 13 ods. 4 považuje „outsourcing“ za činnosť vykonávanú pre finančnú inštitúciu na základe jej pravidiel a predpisov, a preto sa takéto situácie nepovažujú za plnenie tretími stranami.

(19) Finančná inštitúcia je oprávnená využiť možnosť aplikovania menej náročného postupu identifikácie klienta tzv. zjednodušenú starostlivosť (§ 11 zákona). Využitie zjednodušenej starostlivosti v žiadnom prípade neznamená výnimku z povinnosti priebežného monitorovania obchodného vzťahu (§ 10 ods. 1 písm. g) zákona), ani z ďalších povinností vymedzených zákonom, tak aby bolo možné dodržať ustanovenia § 14 a § 17 zákona ako aj iné, vrátane povinností spracovávať a uchovávať údaje podľa ustanovení § 19 a § 21 zákona. Zjednodušená starostlivosť povinnej osoby vo vzťahu ku klientovi znamená identifikáciu tohto klienta, kde sa overenie takejto identifikácie nevyžaduje. Podrobnejší postup pre uplatňovanie zjednodušenej starostlivosti vo vzťahu ku klientom je uvedený v prílohe č. 1 tohto usmernenia.

V súvislosti s využívaním zjednodušenej starostlivosti prichádza do úvahy aj možnosť využitia zoznamu tzv. tretích ekvivalentných krajín, ktorý vznikol dohodou členských EÚ a je publikovaný v anglickom jazyku na webovom sídle CPMLTF; ako aj na webovom sídle FSJ. Skutočnosť, že niektorá krajina je uvedená v tomto zozname však nevyklučuje, že konkrétneho klienta z tejto krajiny nemožno zaradiť do vyššieho rizika. Vždy je totiž potrebné dôsledne uplatňovať povinnosti podľa ustanovení § 10 ods. 1 písm. d), ods. 4 a ods. 6 zákona.

Článok 10

Rozpoznávanie, ohlasovanie a zdržanie NOO

(1) Finančná inštitúcia si v rámci výkonu svojej činnosti v oblasti AML vytvorí zoznam najčastejšie sa opakujúcich, prípadne najzávažnejších foriem NOO, ktorý by mal tvoriť súčasť Programu . Pre rozpoznávanie NOO je rozhodujúce uplatňovanie ustanovení § 2 až 4, § 10 až 12, § 14 a § 20 zákona.

Podľa § 14 ods. 1 zákona je finančná inštitúcia povinná posudzovať, či pripravovaný alebo vykonávaný obchod je neobvyklý. Podľa § 20 ods. 1 a 2 písm. d) zákona musí mať finančná inštitúcia túto časť postupov upravenú vo svojom programe.

Plnenie povinností uvedených v § 14 ods. 1 a ods. 2 písm. a) a b) zákona je potrebné plniť preukázateľným spôsobom, tak, aby finančná inštitúcia mohla v súlade s § 30 ods. 3 pri kontrole poskytnúť informácie a písomné doklady o plnení týchto povinností.

V ustanovení § 14 ods. 3 zákona sa ďalej zdôrazňuje povinnosť vyhotovovania záznamov o obchodoch podľa § 14 ods. 2 písm. a) zákona (tzv. interné hlásenia NOO, ktoré musia obsahovať aj informáciu odôvodňujúcu výsledok posudzovania obchodu), ktoré je potrebné uchovávať v zákonom stanovenej lehote (§ 19 zákona).

(2) NOO je právny úkon alebo iný úkon, ktorý nasvedčuje tomu, že jeho vykonaním môže dôjsť k legalizácii alebo financovaniu terorizmu (§ 4 zákona), kde zákon ďalej uvádza demonštratívny výpočet NOO. Podrobnejšie formy a metódy legalizácie príjmov z trestnej

činnosti a financovania terorizmu a indikátory pre rozpoznanie neobvyklosti sú uvedené v prílohe č. 2 tohto usmernenia.

V každej NOO je niekoľko znakov (indikátorov) neobvyklosti (napr. nezvyčajne vysoký objem finančných prostriedkov vzhľadom na druh obchodu, nezvyčajne vysoký objem finančných prostriedkov bez zrejmeého ekonomického alebo zákonného účelu, atď.), ktoré je finančná inštitúcia povinná posudzovať, identifikovať, vyhodnocovať a zároveň uplatňovať princíp KYC (zákon žiadne zásady KYC nedefinuje, pokiaľ ich však povinná osoba uplatňuje v praxi, je potrebné ich takto definovať aj v programe).

Až na základe takéhoto postupu je možné kvalifikovane posúdiť, či pripravovaná alebo vykonávaná obchodná operácia klienta je alebo nie je neobvyklá. Zákon v ustanovení § 4 neupravuje žiadne kritériá, napr. v podobe hraničných súm finančných prostriedkov, ktoré by viedli k automatickému určaniu, že pri určitom type finančnej operácie ide nespome o NOO. Rozhodujúcim prvkom pre posudzovanie obchodných operácií klienta je uplatnenie princípu KYC a kvalifikované rozpoznanie indikátorov neobvyklosti, ako aj ďalších znakov alebo kritérií, ktoré si finančná inštitúcia je povinná stanoviť v závislosti od predmetu a rozsahu svojej činnosti a druhu a rozsahu vykonávaných obchodov a finančných operácií pre klientov, v rámci tvorby prehľadu foriem NOO (§ 20 ods. 2 písm. a) zákona). Z praktických skúseností z vykonaných dohládov príslušnými orgánmi je možné v rámci posudzovania všetkých indikátorov neobvyklosti za NOO považovať aj napríklad: vykonanie obchodu (kúpa – predaj cenných papierov) splnomocnencom, ktorý je totožnou osobou tak v prípade nadobúdateľa cenných papierov ako aj v prípade pôvodného majiteľa cenných papierov, prevod akcií spoločnosti, na ktorú bol vyhlásený konkurz, pričom ide v osobách prevodcu a nadobúdateľa o totožnú osobu (člen predstavenstva), obstaranie obchodu s cennými papiermi z rizikovej krajiny, prevedenie finančných prostriedkov za obstaranie obchodu z iného účtu ako uvádza klient bez zjavného dôvodu alebo vysvetlenia, klient s miestom trvalého pobytu v offshore krajine (daňový raj), ako aj NOO v rámci osobitnej úpravy starobného a doplnkového dôchodkového sporenia, kde to môže byť úhrada sumy príspevku na starobné alebo doplnkové dôchodkové sporenie, ktorá sa vymyká bežným úhradám čo do výšky či neobvyklej frekvencie zo strany klienta.

(3) Podmienky pre kvalifikované uplatnenie princípu KYC vyplývajú z povinností finančnej inštitúcie a klienta, určených v zákone (§ 10 až 12). Rozhodujúce sú ustanovenia § 10 ods. 1, 4 a 5 a § 11 ods. 3 zákona.

Takýto postup umožní finančnej inštitúcii primerane sa presvedčiť o skutočnej identite každého klienta a rozpoznať účel a plánovanú povahu obchodných aktivít, ktoré bude klient pravdepodobne vykonávať. Tento postup je zároveň východiskovým bodom finančnej inštitúcie pre vytvorenie rizikového profilu klienta, následné určenie rozsahu starostlivosti podľa ustanovenia § 10 ods. 4 zákona a pre akceptovanie klienta. Finančná inštitúcia potom v závislosti od výsledku uplatní postupy v rámci základnej starostlivosti podľa § 10 zákona alebo zjednodušenej starostlivosti podľa § 11 zákona alebo zvýšenej starostlivosti § 12 zákona.

(4) Finančná inštitúcia je povinná pri akomkoľvek druhu starostlivosti posudzovať, či pripravovaný alebo vykonávaný obchod je neobvyklý (§ 14 ods. 1 zákona) a venovať osobitnú pozornosť všetkým zložitým, nezvyčajne veľkým obchodom, všetkým obchodom s nezvyčajnou povahou, ktoré nemajú zrejmy ekonomický alebo zákonný účel a urobiť o nich príslušný záznam tzv. interné hlásenia NOO (§ 14 ods. 3 zákona) podľa ods. 1 posledná veta tohto článku.

(5) Finančná inštitúcia vykonáva kvalifikované posudzovanie pripravovaných alebo vykonávaných obchodov v rôznych časových úsekoch a na rôznych úrovniach. Proces posudzovania prebieha:

- a) v „prvej línii“, kde sú zamestnanci finančnej inštitúcie v kontakte s existujúcim alebo potenciálnym klientom,
- b) v rámci priebežného monitorovania existujúceho obchodného vzťahu,
- c) v rámci následného (spätného) posudzovania obchodov klienta.

a) posudzovanie obchodov v prvom kontakte s klientom pred a počas vykonávania obchodu

Pri uzatváraní obchodného vzťahu (§10 ods. 2 písm. a) zákona alebo príležitostného obchodu (§10 ods. 2 písm. b) a c) zákona uskutočňujú posudzovanie takéhoto obchodu klienta zamestnanci finančnej inštitúcie, ktorí sú pri plnení svojich povinností v kontakte s klientom, teda tí, ktorí preberajú alebo spracúvajú príkazy klienta na realizáciu jeho obchodov, resp. finančných operácií, prípadne nadriadení týchto zamestnancov. Posudzovanie obchodu zamestnancom finančnej inštitúcie sa teda uskutočňuje zväčša na mieste realizácie obchodu a pred jeho vykonaním, resp. pri pokuse o vykonanie obchodu tak, aby mohla byť prípadná NOO zdržaná a ohlásená bez zbytočného odkladu.

Každý príslušný zamestnanec je povinný mať nepretržite k dispozícii program, či už v papierovej alebo elektronickej podobe a je povinný si ho osvojiť a v jeho rámci postupovať. Zamestnanec finančnej inštitúcie sa riadi v tejto etape predovšetkým § 10 ods. 1 ako aj § 11 ods. 3 zákona, čo mu umožní presvedčiť sa v primeranej miere o skutočnej identite klienta a poznať účel a plánovanú povahu obchodných aktivít, ktoré bude klient pravdepodobne vykonávať. Tento postup je zároveň východiskovým bodom pre akceptovanie klienta finančnou inštitúciou, vytvorenie rizikového profilu klienta a určenie rozsahu starostlivosti voči klientovi podľa ustanovenia § 10 ods. 4 zákona.

Rozhodujúcim prvkom pre posudzovanie obchodných operácií klienta je aj tu primerané uplatnenie princípu KYC a jeho postupov a kvalifikované rozpoznávanie znakov neobvyklosti. Tento postup umožní zamestnancovi posudzovať pripravované alebo vykonávané obchody klienta pomocou ich porovnávania s prehľadom foriem NOO (§ 20 ods. 2 písm. a) zákona), ako aj s formami uvedenými v § 4 ods. 2 zákona a odhaliť tie, ktoré sú neobvyklé vo vzťahu ku klientovi a jeho inak obvyklým obchodom.

Ak zamestnanec posúdi pripravovaný alebo vykonávaný obchod ako neobvyklý, urobí o tomto obchode písomný záznam podľa ustanovenia § 14 ods. 3 zákona a neodkladne oznámi toto zistenie určenej osobe (ďalej len „oznámenie o NOO“).

b) posudzovanie obchodov v rámci priebežného monitorovania obchodného vzťahu

Príslušní zamestnanci finančnej inštitúcie posudzujú obchody klienta aj v rámci priebežného monitorovania obchodného vzťahu.

Posudzovanie pripravovaných aj vykonávaných obchodov v rámci priebežného monitorovania obchodného vzťahu je špecifické tým, že obchodný vzťah už vznikol a trvá (§ 10 ods. 2 písm. a) zákona). Prípadne je klient finančnej inštitúcii známy vzhľadom na skutočnosť, že už vykonal viaceré príležitostné obchody (§ 10 ods. 2 písm. b), príp. c) zákona). Nejde teda o prvý kontakt s klientom a finančná inštitúcia môže zohľadniť existujúci rizikový profil klienta a históriu ním vykonaných obchodov.

Postup podľa ustanovenia § 10 ods. 1 písm. g) zákona, vrátane overovania úplnosti a platnosti identifikačných údajov a informácií podľa ustanovenia § 10 ods. 6 zákona a povinnosť klienta podľa ustanovenia § 10 ods. 5 zákona, tvoria základ priebežného monitorovania obchodného vzťahu. Tento druh monitorovania si vyžaduje

vytváranie rizikových profilov klientov a ich zatriedenie do rizikových kategórií s ohľadom na možné riziko legalizácie alebo financovania terorizmu podľa ustanovenia § 10 ods. 4 zákona. Pri vytváraní rizikových profilov klientov finančná inštitúcia využije prehľad rizikových faktorov uvedených v prílohe č. 1 tohto usmernenia. V prípade preukázania NOO v rámci monitorovania obchodného vzťahu, finančná inštitúcia aktualizuje rizikový profil klienta v zmysle článku 9 ods. 11 tohto usmernenia a prehodnotí kategorizáciu klienta.

Priebežné monitorovanie obchodného vzťahu predpokladá využívanie vhodného EIS, čo finančnej inštitúcii umožní v súlade s rizikovo orientovanou prevenciou vytvoriť finančné, či iné kritériá, resp. limity ako jedny zo znakov neobvyklosti obchodných operácií klientov, ktoré by oddeľovali určité úrovne procesu monitorovania, zodpovedajúce stupňu rizikovosti operácií uskutočňovaných klientmi. Stanovené kritériá alebo limity, definované finančnou inštitúciou na tento účel, musia byť pravidelne preverované, aby bolo možné určiť ich primeranosť voči zisteným úrovňam rizík. Finančná inštitúcia je povinná taktiež pravidelne prehodnocovať primeranosť existujúceho systému a jednotlivých procesov ochrany a prevencie.

Pre posudzovanie obchodov sú v rámci priebežného monitorovania obchodného vzťahu dôležité tie pripravované alebo vykonávané obchody klienta, ktoré sa nezhodujú so známou alebo očakávanou aktivitou klienta alebo aj s formami NOO uvedenými v zákone či bližšie špecifikovanými v programe. Takéto obchody klienta sú predmetom posudzovania (§ 14 ods. 2 zákona) a je nutné urobiť o nich písomný záznam, ktorý musí obsahovať informácie odôvodňujúce výsledok posudzovania obchodu (§ 14 ods. 3 zákona), pričom tieto záznamy je potrebné uchovávať v súlade s lehotou uvedenou v § 19 zákona.

UO môže na základe výsledkov posudzovania jednotlivých okolností obchodu a s ohľadom na prehľad foriem NOO dospieť k záveru, že v danom prípade nejde o NOO. Ak to nie je možné len na základe informácií o klientovi, ktoré finančná inštitúcia už má k dispozícii, môže podľa okolností žiadať od klienta ďalšie potrebné informácie a doklady v zmysle ustanovenia § 10 ods. 5 zákona.

V prípadoch, keď UO nedokáže ani týmto postupom zdôvodniť obchody klienta, ktoré sa nezhodujú s jeho rizikovým profilom alebo s jeho známymi alebo očakávanými aktivitami, postačí, že tieto operácie len nasvedčujú tomu, že ich vykonaním môže dôjsť k legalizácii príjmov z trestnej činnosti alebo k financovaniu terorizmu a UO je povinná ohlásiť NOO FSJ (§ 17 zákona).

Posudzovanie obchodov v rámci priebežného monitorovania obchodného vzťahu vykonávajú v závislosti od obchodu zamestnanci, ako aj UO.

c) posudzovanie obchodov v rámci následného resp. spätného posudzovania obchodov klienta

Prostriedkom následného monitorovania obchodov klientov je napríklad následný náhodný výber uskutočnených obchodov v rámci výkonu kontroly zo strany vedúceho zamestnanca, nadriadeného príslušnému zamestnancovi, ktorý realizoval pokyny a operácie klienta, ako aj v rámci výkonu kontroly uskutočňovanej UO.

(6) Odporúčaný postup pri spracovávaní a narábaní s internými oznámeniami o NOO a hláseniami o NOO:

- a) všetky interné oznámenia o NOO zaslané príslušnými zamestnancami UO musia byť zdokumentované podľa ustanovenia § 14 ods. 3 zákona a musia byť k dispozícii pre účely kontroly podľa ustanovenia § 29 zákona,
- b) zasielanie interných oznámení a hlásení UO nesmie byť podmienené predchádzajúcim súhlasom žiadnej inej osoby (napríklad nadriadenej osoby),

- c) UO eviduje a uchováva oznámenia o interných oznámeniach o NOO vrátane funkcie, mena, priezviska, označenia pobočky alebo útvaru finančnej inštitúcie a všetkých údajov o danom klientovi a obchode v súlade s ustanovením § 19 zákona,
- d) UO, ako aj zamestnanci finančnej inštitúcie vrátane vedúcich zamestnancov (členov štatutárneho orgánu), ktorí sa podieľajú na posudzovaní obchodov podľa § 14 zákona, sú povinní zachovávať mlčanlivosť o oznámenej a ohlásenej NOO ako aj o opatreniach, ktoré vykoná FSJ vrátane plnenia povinností podľa ustanovení § 17 ods. 5 a § 21 ods. 1 zákona; pričom povinnosti mlčanlivosti sa však finančná inštitúcia nemôže dovoľávať voči Národnej banke Slovenska v súvislosti s výkonom dohľadu a kontroly podľa ustanovenia § 29 zákona (§ 18 ods. 5 zákona). Za predpokladu, že poskytnuté informácie sa použijú výhradne na účely predchádzania legalizácii alebo financovaniu terorizmu, sa povinnosť mlčanlivosti nevzťahuje na poskytovanie informácií medzi úverovými alebo finančnými inštitúciami za podmienok podľa ustanovení § 18 ods. 8 písm. a) a c) zákona,
- e) finančná inštitúcia je povinná vypracovať postup od zistenia NOO po neodkladné ohlásenie NOO, vrátane postupu a zodpovednosti zamestnancov, ktorí obchod posudzujú,
- f) UO po prijatí interného oznámenia o NOO preukázateľne potvrdí jeho prijatie príslušnému zamestnancovi, ktorý zaslal oznámenie. V tomto prípade by potvrdenie o prijatí malo obsahovať poučenie o povinnosti zachovávať mlčanlivosť podľa zákona. Ak má finančná inštitúcia elektronický systém zberu interných hlásení, ktorý umožňuje príslušnému zamestnancovi sledovať stav, resp. prijatie podaného interného hlásenia o NOO UO, resp. útvaram prevencie, nie je potrebný postup podľa prvej vety,
- g) interné oznámenie o NOO, resp. konanie klienta a obchod alebo finančná operácia, ktorej sa oznámenie týka, musia byť predmetom posúdenia UO, ktorá môže na základe výsledkov ďalšieho posudzovania jednotlivých okolností obchodu a s ohľadom na prehľad foriem NOO rozhodnúť, či ide alebo nejde o NOO. Toto interné oznámenie obsahuje informácie o ekonomickom alebo zákonom účele obchodov a v prípade, že ide o obchod obvyklý, aj dostatočné odôvodnenie jeho obvyklého charakteru. V opačnom prípade nemožno považovať proces takého posudzovania za hodnoverný a objektívny. Ak rozhodnutie nie je možné len na základe informácií o klientovi, ktoré finančná inštitúcia už má k dispozícii, môže podľa okolností žiadať od klienta ďalšie potrebné informácie a doklady podľa ustanovenia § 10 ods. 5 zákona. Ak UO dospeje k odôvodnenému záveru, že v prípade interne oznámenej NOO nejde o NOO, je povinná toto rozhodnutie písomne zdokumentovať a všetky súvisiace údaje, písomné podklady a elektronickú dokumentáciu naďalej uchovávať v súlade s dobou určenou v § 19 zákona,
- h) v prípadoch, keď UO nemôže ani týmto postupom dospieť k záveru, že nejde o NOO, postačí, že oznámený obchod, resp. finančná operácia nasvedčuje tomu, že ich vykonaním môže dôjsť k legalizácii alebo k financovaniu terorizmu a UO je povinná ohlásiť NOO FSJ.

Finančná inštitúcia je povinná ohlásiť NOO alebo pokus o jej vykonanie FSJ bez zbytočného odkladu, t. j. pri najbližšej príležitosti. (§17 ods. 1 zákona), kde treba brať do úvahy konkrétne okolnosti situácie, v ktorej sa realizuje zistenie NOO, avšak vždy čo najskôr. Rozhodnutie UO ohlásiť NOO nesmie byť podmienené súhlasom alebo schválením akoukoľvek inou osobou. Hlásenie o NOO obsahuje minimálne údaje určené zákonom. Označenie hlásenia o každej NOO by malo mať podobu: poradové číslo/rok/znakový kód finančnej inštitúcie, napr. 1/2009/SUBA.

Ohlásiť NOO je možné písomne, elektronickou formou alebo telefonicky (v takomto prípade je potrebné do 3 dní ohlásiť NOO aj osobne, písomne alebo elektronickou poštou). Vzor tlačiva hlásenia o NOO vydáva FSJ, nachádza sa na webovom sídle (<https://www.minv.sk/?vzory-hlaseni-o-noo>).

Doplnenie hlásenia o NOO z vlastnej iniciatívy finančnej inštitúcie je možné urobiť najneskôr do 30 dní. Po tejto lehote je potrebné dodatočne získané informácie a podklady ohlásiť ako ďalšiu NOO. V tejto ďalšej NOO finančná inštitúcia uvedie, s ktorou NOO dodatočne získané informácie a podklady súvisia. V súvislosti s ohlasovaním NOO a zasielaním ďalších doplňujúcich informácií, ako aj celkovej komunikácie a výmeny informácií s FSJ sa odporúča v záujme kompatibility a zjednotenia postupu pri procese ohlasovania, ako aj zjednotenia kontrolných procesov, aby finančné inštitúcie komunikovali s FSJ elektronickými prostriedkami prostredníctvom elektronickej podateľne, za dodržania podmienok ochrany prenášaných dát a jednoznačnej identifikácie a overovania. Iba týmto spôsobom je možné predchádzať bezpečnostným rizikám spojeným s ohlasovaním NOO prostredníctvom pošty, faxu a E-mailu.

(7) Finančné inštitúcie sú za vymedzených odôvodnených podmienok oprávnené k výmene informácií, ktoré majú vzťah k hrozbe legalizácie alebo financovania terorizmu a napomáhajú povinným osobám efektívnejšie posudzovať obchodné operácie klienta, ako aj upozorniť ďalšie povinné osoby na identifikované riziká. Predmetom výmeny informácií nemá byť úplný rozsah ohlásenej NOO ako celku ak by týmto malo dôjsť k porušeniu bankového tajomstva či neoprávnenému zverejneniu osobných údajov klienta, podliehajúce utajeniu. Predmetom výmeny majú byť informácie získané podľa postupu upravenom v § 10 ods. 1 zákona v takom rozsahu aby bolo možné využiť získanú informáciu vzťahujúcu sa výlučne k hrozbe rizika legalizácie alebo financovania terorizmu. Poskytované informácie je možné v zmysle zákona použiť výhradne na účely predchádzania legalizácie alebo financovania terorizmu.

(8) Finančná inštitúcia zdrží NOO, teda vykonanie určitého obchodu (§ 9 písm. g. zákona) podľa pokynov klienta, do jej ohlásenia FSJ, pričom vždy zohľadňuje prevádzkové a technické možnosti, ako aj okamih, kedy bola, resp. mala byť obchodná operácia posúdená ako neobvyklá; napr. obchod klienta posúdený v rámci následného resp. spätného posudzovania obchodov klienta už zdržať nemožno. Finančná inštitúcia je zo zákona povinná zdržať NOO v prípadoch:

- a) ak vykonaním NOO hrozí nebezpečenstvo, že môže byť zmarené alebo podstatne sťažené zaistenie príjmu z trestnej činnosti alebo prostriedkov určených na financovanie terorizmu, a to na základe vlastného rozhodnutia pričom je povinná ihneď informovať FSJ,
- b) ak ju o to FSJ písomne požiada.

(9) Finančná inštitúcia nezdrží NOO, ak ju nemožno z prevádzkových alebo technických príčin zdržať (o tejto skutočnosti ihneď informuje FSJ) alebo by zdržanie NOO mohlo podľa predchádzajúceho upozornenia FSJ zmarit' spracovanie NOO.

(10) Lehota zdržania operácie vyhodnotenej ako neobvyklej je najviac 120 hod (§ 16 zákona), preto ak počas uvedenej lehoty FSJ oznámi finančnej inštitúcii, že vec odovzdala orgánu činnému v trestnom konaní, finančná inštitúcia je povinná lehotu zdržania predĺžiť, avšak max. o ďalších 72 hod. Celková doba zdržania NOO môže teda trvať najviac 192 hodín. V prípade, že počas zdržania operácie nie je doručený finančnej inštitúcii príkaz na zaistenie finančných prostriedkov zo strany sudcu, resp. prokurátora v zmysle § 95 alebo 96 zákona č. 301/2005 Z. z. trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej „trestný poriadok“), finančná inštitúcia zdržanú operáciu po uplynutí uvedenej lehoty vykoná. Pred uplynutím lehoty zdržania finančná inštitúcia môže vykonať operáciu len v prípade, že jej FSJ písomne

oznámi, že z pohľadu spracovania NOO nie je potrebné jej ďalšie zdržanie. Do doby zdržania NOO sa nepočíta sobota a deň pracovného pokoja.

Za začiatok plynutia lehoty zdržania operácie v zmysle § 16 zákona sa považuje okamih, kedy klient prejaví úmysel (vôľu) nakladať s finančnými prostriedkami na svojom účte. V prípade, že finančná inštitúcia predpokladá, že klient prejaví úmysel vykonať NOO (nakladať s finančnými prostriedkami) v budúcnosti, je povinná zabezpečiť také personálne, organizačné a technické opatrenia, aby v prípade jej zadania zo strany klienta nedošlo k jej vykonaniu, a tým k zmareniu prípadného zdržania NOO.

Za začiatok plynutia lehoty zdržania operácie v zmysle § 16 zákona nemožno považovať okamih, kedy finančná inštitúcia vyhodnotila ako neobvyklé už zrealizované obchodné operácie, resp. sa o zrealizovaných operáciách klienta dozvedela. Dôvodom na vykonanie zdržania operácie rovnako nie je skutočnosť, keď klient požadoval od finančnej inštitúcie všeobecné informácie k účtu (informácia k aktuálnemu zostatku na účte a pod.).

Článok 11

Opatrenia proti financovaniu terorizmu

Terorizmus predstavuje jeden z najzávažnejších spôsobov porušovania hodnôt, akými sú ľudská dôstojnosť, sloboda, rovnosť, solidarita a dodržiavanie ľudských práv a základných slobôd, na ktorých je založená Európska únia. Predstavuje aj jeden z najväznejších útokov na zásadu demokracie a zásadu právneho štátu, ktoré sú spoločné členským štátom a na ktorých je založená Európska únia. Zákon zakazuje financovanie terorizmu a ukladá finančným inštitúciám venovať pozornosť transakciám, ktoré môžu mať súvislosť s financovaním terorizmu.

ZOVMS definuje medzinárodnú sankciu ako obmedzenie, príkaz alebo zákaz vydaný na účely udržania alebo obnovenia medzinárodného mieru a bezpečnosti, ochrany základných ľudských práv a boja proti terorizmu. Súčasne konkrétne vymedzuje medzinárodné sankcie v oblasti obchodu a nefinančných služieb, v oblasti finančných služieb a finančných trhov, peňažných prevodov, používania iných platobných prostriedkov, nákupu a predaja cenných papierov a investičných kupónov, v oblasti dopravy, pôšt, poštových služieb a elektronických komunikácií, v oblasti technickej infraštruktúry, v oblasti vedecko-technických stykov, v oblasti kultúrnych a športových stykov, v oblasti obmedzenia výkonu vlastníckeho práva a v oblasti cestovania a vydávania cestovných víz.

(1) V rámci opatrení proti financovaniu terorizmu je potrebné, aby sa všetky finančné inštitúcie, na ktoré sa vzťahuje toto metodické usmernenie zamerali na smer výstupu finančných prostriedkov, ktoré môžu byť využité na aktivity smerujúce k financovaniu terorizmu. Opatrenia majú byť zamerané na osoby užívajúce konečné výhody z plnenia.

(2) Príklady NOO súvisiace s financovaním terorizmu je možné identifikovať ako úkony pri ktorých je odôvodnený predpoklad, že finančné prostriedky alebo majetok má byť použitý alebo bol použitý na financovanie terorizmu, alebo je tu dôvodný predpoklad, že konečným užívateľom výhod je osoba, ktorá zhromažďuje alebo poskytuje finančné prostriedky alebo majetok za účelom financovania terorizmu, alebo je daný úkon realizovaný z krajiny, alebo do krajiny, na území ktorej pôsobia teroristické organizácie, alebo sa im poskytuje podpora.

(3) Postup finančných inštitúcií pri plnení povinnosti ochrany pred financovaním terorizmu formou ohlasovacej povinnosti:

- a) finančné inštitúcie používajú v rámci ochrany pred financovaním terorizmu vo vzťahu ku klientom obdobné postupy ako pri ochrane pred legalizáciou, vrátane ohlasovania NOO spojených s financovaním terorizmu,
- b) finančné inštitúcie sú povinné ohlásiť NOO FSJ bez zbytočného odkladu (§ 17 ods. 1 zákona); pričom zákon NOO definuje okrem iného aj ako obchod, pri ktorom je odôvodnený predpoklad, že klientom alebo konečným užívateľom výhod je osoba, voči ktorej sú vykonávané medzinárodné sankcie, alebo osoba, ktorá môže byť vo vzťahu k tejto osobe, ako aj obchod, pri ktorom je odôvodnený predpoklad, že jeho predmetom je, alebo má byť, vec alebo služba, ktoré môžu súvisieť s vecou alebo službou, voči ktorým sú vykonávané sankcie podľa ZOVMS.

(4) Finančné inštitúcie všetkých členských štátov Európskej únie sú na základe jednotlivých nariadení a rozhodnutí Európskej únie (ďalej „EÚ“), ktorých súčasťou príloh sú zoznamy sankcionovaných osôb (fyzických osôb aj právnických osôb) zaviazané okamžite zmraziť finančné a ekonomické zdroje sankcionovaných osôb zo štátov určených v prílohách jednotlivých nariadení a rozhodnutí ES. Predmetné nariadenia a rozhodnutia EÚ týkajúce sa výlučne sankcionovaných subjektov a komplexných reštriktívnych opatrení, vrátane konsolidovaného zoznamu, ktorý obsahuje mená a identifikačné údaje o všetkých osobách, skupinách, či subjektoch na ktoré sa vzťahujú finančné obmedzenia Spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky EÚ (v rámci presadzovania Spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky (Common Foreign and Security Policy) sú uvedené na webovom sídle (https://eeas.europa.eu/topics/sanctions-policy_en).

V tejto súvislosti sú na webovom sídle Ministerstva zahraničných vecí Slovenskej republiky uvedené sankcie EÚ:

<https://www.mzv.sk/zahranicna-politika/medzinarodne-sankcie>,
http://eeas.europa.eu/cfsp/sanctions/docs/measures_en.pdf).

Konsolidovaný zoznam sankcií je uvedený na webovom sídle:

<https://www.un.org/sc/suborg/en/sanctions/un-sc-consolidated-list>

(5) Finančné inštitúcie v SR sú povinné uplatňovať sankcie vyhlásené nariadeniami EÚ priamo nakoľko sú sankčné opatrenia týkajúce sa ekonomických vzťahov s tretími štátmi, napr. zmrazovanie finančných aktív a ekonomických zdrojov, implementované nariadením EÚ priamo záväzné a aplikovateľné v EÚ. Nariadenia majú všeobecnú platnosť a sú priamo uplatniteľné vo všetkých členských štátoch. Ako právne záväzné akty majú prednosť pred zákonmi Slovenskej republiky a sú zároveň predmetom právneho posudzovania slovenskými a európskymi súdmi.

(6) Vo všeobecnosti sa rozoznávajú tri druhy sankčných opatrení:

a) sankčné rezolúcie BR OSN

Rezolúcia BR OSN proti terorizmu je dokumentom, ktorý poskytuje základ pre kriminalizáciu podnecovania ku teroristickým činom a náboru osôb na tieto činy. Rezolúcie vyzývajú štáty, aby prijali potrebné a primerané opatrenia a v súlade so svojimi záväzkami vyplývajúcimi z medzinárodného práva zakázali zákonom podnecovanie k páchaniu teroristických činov a zabránili takejto činnosti.

Vzhľadom na vyššie uvedené, sankcie sú prijímané transpozíciou sankčných rezolúcií BR OSN. To znamená, že po vydaní rezolúcie BR OSN je potrebné predmetnú rezolúciu implementovať v čo najkratšom čase do nariadenia EÚ alebo do spoločnej pozície EÚ.

Prehľad o komplexných rezolúciách, sankčných výboroch a politike OSN proti terorizmu je zverejnený v anglickom jazyku na webovom sídle BR OSN (<http://www.un.org/Docs/sc/>).

b) autonómne sankcie prijímané EÚ

EÚ spoločnou pozíciou 2001/931/CFSP v znení Spoločnej pozície 2008/586/CFSP uverejnila zoznam sankcionovaných osôb (fyzických osôb a právnických osôb), ktoré sú spájané s terorizmom a voči ktorým je potrebné uplatniť sankcie v rámci boja proti terorizmu. Osoby v zozname Spoločnej pozície EÚ 2001/931/CFSP sú rozdelené na „externých teroristov“ a „interných teroristov“ (v tomto prípade ide o osoby označené „*“, ktoré sú občanmi EÚ respektíve majú sídlo v EÚ, napr. príslušníci baskickej organizácie E.T.A. a extrémistické skupiny najmä zo Španielska a Severného Írska).

Voči skupine tzv. externých teroristov sa uplatňujú finančné sankcie podľa čl. 3 Spoločnej pozície EÚ 2001/931/CFSP. Implementácia týchto sankcií je upravená rozhodnutím Rady EÚ 2005/428/CFSP a nariadením Rady č. 2580/2001, čo v praxi znamená, že na základe priamo aplikovateľnej legislatívy EÚ sú sankcie záväzné pre každého vo všetkých členských krajinách EÚ a priamo vykonateľné.

Voči interným teroristom sa neuplatňujú finančné sankcie, nakoľko to neumožňuje Zmluva o EÚ, ktorá dáva mandát na implementáciu reštriktívnych opatrení v rámci spoločného trhu a finančných služieb len voči tretím krajinám (čl. 60 a 301 Zmluvy o EÚ, t. j. zavedenie finančných sankcií z komunitárnej úrovne voči vlastným občanom EÚ nemá mandát). Voči interným teroristom sa uplatňuje na úrovni EÚ jedine tzv. posilnená justičná a policajná spolupráca na základe čl. 4 Spoločnej pozície EÚ 2001/931/CFSP, a súčasne v súlade s rozhodnutím Rady 2005/671/JHA z 20. septembra 2005 o výmene informácií a spolupráci vo veci trestného činu terorizmu.

c) postup v prípade osôb, voči ktorým boli vyhlásené sankcie v zmysle nariadenia vlády Slovenskej republiky

Osoby uvedené na zozname Spoločnej pozície EÚ 2008/586/CFSP, označené „*“ sú však teroristi a na základe rezolúcie BR OSN 1373/2001 o potlačovaní financovania terorizmu, ako aj na základe čl. 2 Spoločnej pozície EÚ 2001/930/CFSP majú všetky krajiny povinnosť zmraziť ekonomické a finančné aktíva všetkým osobám, ktoré boli označené ako teroristi, resp. napomáhajú, alebo sú akýmkoľvek spôsobom v spojení s teroristickými štruktúrami.

Slovenská republika vyhlasuje medzinárodné sankcie nariadením vlády, ak tieto nevyplývajú priamo z uplatniteľného práva aktu EÚ v súlade s § 3 ZOVMS. Takýmto aktom podľa článku 288 Konsolidovaného znenia Zmluvy o EÚ je nariadenie, ktoré má všeobecnú platnosť. Je záväzné vo svojej celistvosti a je priamo uplatniteľné vo všetkých členských štátoch EÚ. V našom právnom poriadku sú medzinárodné sankcie vyhlásené nariadením vlády SR č. 397/2005 Z. z., ktorým sa vyhlasujú medzinárodné sankcie zabezpečujúce medzinárodný mier a bezpečnosť v znení nariadenia vlády č. 209/2006 Z. z., č. 484/2006 Z. z., č. 488/2007 Z. z. a č. 239/2008 Z. z., 168/ 2009 Z. z. a nariadením č. 442/2009 Z. z. (ďalej „nariadenie č. 397/2005 Z. z.“). Nariadenie č. 397/2005 Z. z. a príslušné nariadenia EÚ ustanovujúce reštriktívne opatrenia obsahujú zoznam tých sankcionovaných osôb, ktorých činnosť sa viaže na územie členských krajín EÚ, alebo sú občanmi EÚ. Finančné inštitúcie sú povinné neodkladne zmraziť všetky finančné a ekonomické aktíva sankcionovaným osobám zaradeným na zoznam uverejnený v prílohe nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 397/2005 Z. z. alebo v príslušných nariadeniach Európskej únie upravujúcich reštriktívne opatrenia.

Na základe záverov z NHR je treba konštatovať, že finančné inštitúcie obozretne preverujú obchodné operácie, ktoré by mohli mať súvis s krajinami predstavujúcimi riziko terorizmu ako

aj dôsledne dodržiavajú sankčný režim EÚ a OSN, a to aj v oblastiach s nízkou úrovňou rizika. Je však potrebné upozorniť aj na stále novšie a sofistikovanejšie spôsoby získavania finančných prostriedkov, či už na bojové akcie, teroristické činy alebo úhradu zdanlivo nesúvisiacich nákladov, a tým nabádať finančné inštitúcie k stálej zvýšenej pozornosti a dôslednosti pri sledovaní dostupných zdrojov a tomu prispôbili preverovanie klientov.

V súvislosti s rizikom financovania terorizmu upozorňuje FATF vo svojich správach aj na virtuálnej meny, ktoré na predstavujú veľkú príležitosť pre finančné inovácie, a tým priťahujú pozornosť aj rôznych skupín, čím môže vzrásť riziko financovania terorizmu.

Článok 12

Spracovanie a uchovávanie údajov a dokumentácie

(1) Finančná inštitúcia je oprávnená na účely vykonania starostlivosti vo vzťahu ku klientovi (§ 10 až 12 zákona) a na účely zisťovania NOO (§ 14) aj bez súhlasu a informovania klienta, ktorého sa to týka, zisťovať, získavať, zaznamenávať, uchovávať, využívať a inak spracúvať osobné údaje klienta a iné údaje, vrátane údajov a informácií získaných technickými prostriedkami a postupmi pri identifikácii klienta v prípade jeho fyzickej neprítomnosti v rozsahu ustanovení § 10 ods. 1 a § 12 zákona.

(2) Finančná inštitúcia je oprávnená získavať nevyhnutné osobné údaje aj kopírovaním, skenovaním alebo iným zaznamenávaním úradných dokladov na nosičoch informácií ako aj spracúvať rodné čísla a ďalšie údaje a doklady bez súhlasu klienta a v rozsahu uvedených ustanovení zákona.

(3) Finančná inštitúcia uchováva (archivuje) údaje o identifikácii klientov a o overovaní identifikácie, záznamy o obchodoch a finančných operáciách klientov a záznamy o zistení identifikácie konečných užívateľov výhod, vrátane fotokópií relevantných dokladov.

(4) Finančná inštitúcia je v zmysle ustanovenia § 19 ods. 1 a 2 zákona povinná uchovávať počas piatich rokov:

- a) od skončenia zmluvného vzťahu s klientom údaje a písomné doklady získané postupom podľa ustanovení § 10 až 12 a § 14 zákona,
- b) od vykonania obchodu všetky údaje a písomné doklady o vykonanom obchode.

(5) Vzhľadom na dôležitosť informácií získavaných finančnou inštitúciou pri plnení povinnosti v súlade s § 14 ods. 2 písm. a) zákona pri prevencii legalizácie a financovania terorizmu je finančná inštitúcia povinná uchovávať v zákonnej lehote (5 rokov od uskutočneného písomného záznamu) aj písomné záznamy podľa odseku 3 uvedeného ustanovenia.

(6) Finančná inštitúcia je povinná uchovávať uvedené údaje a písomné doklady aj dlhšie ako päť rokov, ak ju o to požiada FSJ písomnou žiadosťou, obsahujúcou lehotu, ktorá však nesmie presiahnuť ďalších päť rokov, rozsah uchovávaní údajov a písomných dokladov, takúto povinnosť má aj finančná inštitúcia, ktorá ukončí činnosť, a to až do uplynutia doby, počas ktorej je povinná tieto údaje a písomné doklady uchovávať.

(7) Postup finančnej inštitúcie pri uchovávaní údajov a dokumentácie, záznamov súvisiacich s ochranou pred legalizáciou a financovaním terorizmu upravuje program finančnej inštitúcie, ktorý má v súlade so zákonom podrobnejšie stanoviť:

- a) záznamy, ktoré je potrebné archivovať (aspoň údaje o identifikácii klienta a záznamy o jeho obchodných operáciách, vrátane písomných záznamov podľa § 14 ods. 3 zákona a údaje o identifikácii konečného užívateľa výhod),
- b) formu záznamov (papierová, elektronická),
- c) miesto, spôsob, a obdobie, počas ktorého sa záznamy uchovávajú, so zohľadnením
 1. skončenia zmluvného vzťahu s klientom,
 2. vykonania obchodu s klientom a
 3. písomnej žiadosti FSJ a určenej lehoty (§ 19 ods. 3 zákona).

a) záznamy, ktoré je potrebné uchovávať/archivovať

1. záznamy o vykonanej starostlivosti

Finančná inštitúcia uchováva údaje a písomné doklady o vykonanej starostlivosti voči klientovi (základná, zjednodušená, zvýšená) získané postupom podľa ustanovení §10 až 12 zákona, ako identifikácia a overenie identifikácie klienta, identifikácia konečného užívateľa výhod, informácie o účele a plánovanej povahe obchodu, identifikácia politicky exponovanej alebo sankcionovanej osoby. Zisťovanie pôvodu majetku a finančných prostriedkov v závislosti od rizika legalizácie alebo financovania terorizmu.

2. záznamy o rizikivosti klientov

Predmetom uchovávania sú dokumenty a informácie súvisiace so zaradením klientov do kategórií podľa rizikivosti. Akúkoľvek dôležitú informáciu, ktorá potvrdzuje okolnosti opodstatňujúce preradenie klienta do inej rizikovej kategórie (a teda zmenu jeho rizikového profilu), získanú komunikáciou s klientom alebo inak, finančná inštitúcia zaznamená a uchováva spolu s ostatnými údajmi o klientovi.

3. záznamy o finančných operáciách

Vnútorne predpisy finančnej inštitúcie majú stanoviť povinnosť zaznamenania všetkých finančných operácií uskutočnených pre klientov do účtovníctva a výkazníctva finančnej inštitúcie. Záznamy o finančných operáciách, ktoré dokladujú účtovné položky, sa majú archivovať vo forme, ktorá umožní FSJ, orgánom dohľadu, orgánom kontroly a orgánom činným v trestnom konaní zostavenie uspokojivého záznamu a overenie rizikového profilu každého klienta. Podporné záznamy obsahujú pokyny klienta súvisiace s platbami klienta. Finančná inštitúcia archivuje záznamy o každej finančnej operácii realizovanej klientom, vrátane jednorazových a vykonaných pre klientov, ktorí nemajú otvorený účet vo finančnej inštitúcii. Lehota na uchovávanie je v takomto prípade rovnaká ako pre uchovávanie identifikačných záznamov a dokumentácie.

4. záznamy o interných oznámeniach NOO a hláseniach o NOO

Finančná inštitúcia je povinná uchovávať všetky hlásenia o neobvyklých aktivitách klientov, a to interné oznámenia NOO určené pre UO aj hlásenia o NOO, ktoré UO zaslala FSJ. Ak UO, po posúdení relevantných informácií a poznatkov týkajúcich sa neobvyklej aktivity klienta, rozhodla, že nešlo o NOO a nezaslala hlásenie FSJ, dôvody takéhoto rozhodnutia musia byť taktiež zaznamenané a uchovávané spolu so záznamami o príslušnej obchodnej operácii.

5. záznamy o uskutočnenom vzdelávaní a odbornej príprave

Finančná inštitúcia uchováva záznamy o uskutočnenej odbornej príprave zamestnancov, ktoré obsahujú dátum a obsah uskutočneného vzdelávania a potvrdenie, že príslušný zamestnanec sa zúčastnil odbornej prípravy a oboznámil sa s programom finančnej inštitúcie

na ochranu pred legalizáciou a financovaním terorizmu a súvisiacimi vnútornými predpismi finančnej inštitúcie.

b) a c) forma záznamov a miesto, spôsob, a obdobie, počas ktorého sa záznamy uchovávajú

Predmetom uchovávania údajov sú originály, prípadne aj fotokópie papierových podkladov a dokumentácie ako aj dáta uložené v osobných počítačoch a mechanické nosiče elektronických údajov. Lehoty uchovávania sú rovnaké bez ohľadu na podobu, v akej sú tieto údaje archivované.

Vzhľadom na potrebu dodatočného poskytovania údajov o klientoch a finančných operáciách klientov, najmä pre FSJ a orgány činné v trestnom konaní, je dôležité, aby finančná inštitúcia bola schopná vyhľadať potrebné podklady (dokumentáciu a nosiče) s údajmi, resp. záznamami bez zbytočného odkladu.

Finančná inštitúcia uchováva uvedené informácie a podklady, aj po uplynutí zákonnej lehoty, týkajúce sa tých klientov a ich finančných operácií, v prípade ktorých bolo začaté preverovania zo strany orgánov činných v trestnom konaní, resp. bolo začaté trestné stíhanie a pre účely preverovania a trestného stíhania, a to na základe písomnej požiadavky SJFP v zmysle § 19 ods. 3 zákona v rozsahu a po dobu uvedenú v požiadavke. Kópie dokladov v papierovej forme musia byť vyhotovené takým spôsobom, aby údaje boli čitateľné. Vyobrazenie identifikovaného klienta v doklade totožnosti musí byť v takej kvalite, aby umožňovala overenie zhody jeho podoby.

V tejto súvislosti je potrebné rešpektovať usmernenie FSJ zverejnené na webovom sídle (http://www.minv.sk/swift_data/source/policia/finpol/Par19ods-2-pism-b-usbmernenie.pdf).

(8) Záznamy vypracované a uchovávané finančnou inštitúciou majú spĺňať zákonné požiadavky na vedenie záznamov o údajoch o klientoch a súčasne majú umožniť:

- a) vyhodnotiť efektívnosť dodržiavania základných princípov ako aj postupov finančnej inštitúcie na ochranu pred legalizáciou a financovaním terorizmu nezávislou osobou,
- b) zrekonštruovať priebeh finančných operácií uskutočnených finančnou inštitúciou pre klienta,
- c) identifikovať a lokalizovať každého klienta,
- d) identifikovať všetky interné oznámenia NOO a externé hlásenia o NOO,
- e) splniť v primeranom čase zákonné požiadavky FSJ, dohliadacieho orgánu a orgánov činných v trestnom konaní, týkajúce sa klienta a finančnej operácie.

Článok 13

Zabezpečovanie systému a výkonu vnútornej kontroly

Vo finančnej inštitúcii musí spoľahlivo fungovať systém kontroly, zameraný aj na plnenie opatrení ochrany pred legalizáciou a financovaním terorizmu.

(1) Systém kontroly tvorí určenie kontrolných zodpovedností na všetkých stupňoch riadenia a zabezpečovania výkonu všetkých oprávnených finančných činností ako aj výkon kontrolnej činnosti:

- a) dozornou radou finančnej inštitúcie,
- b) členmi štatutárneho orgánu finančnej inštitúcie,
- c) určenou osobou (jej zástupcom a útvarom prevencie),
- d) vedúcimi zamestnancami,
- e) zamestnancami v rámci spracovávania pokynov (finančných operácií) klientov,

- f) zamestnancami vykonávajúcimi funkciu dodržiavania, v prípade ak je oblasť AML kompetenčne zaradená do ich pôsobnosti
- g) zamestnancami vnútorného auditu, ktorým prináleží kontrolovať všetky útvary, vrátane UO a príslušných zamestnancov.

a) a b) kontrola vykonávaná štatutárnym orgánom a dozornou radou finančnej inštitúcie

Vychádza zo všeobecne záväzných právnych predpisov a vnútorných predpisov finančnej inštitúcie a vyplýva z postavenia v hierarchii riadiaceho systému finančnej inštitúcie. Štatutárny orgán finančnej inštitúcie a zodpovedná osoba pobočky pravidelne, najmenej raz ročne, vyhodnocuje účinnosť existujúceho systému – koncepcie na ochranu finančnej inštitúcie pred legalizáciou a financovaním terorizmu, programu a konkrétnych opatrení, vrátane činnosti príslušných útvarov a zamestnancov.

c) a d) kontrolná činnosť UO a vedúcich zamestnancov

Vyšplýva z kompetencií, povinností a zodpovedností UO a každého vedúceho zamestnanca finančnej inštitúcie a je vykonávaná ako pravidelná a priebežná činnosť kontroly plnenia pracovných povinností spočívajúca v overovaní a odsúhlasovaní kvality, úrovne alebo stavu výkonu pracovných činností podriadených zamestnancov v oblasti ochrany pred legalizáciou a financovaním terorizmu.

e) kontrola vykonávaná zamestnancami

Ide o nepretržitý kontrolný proces v jednotlivých útvaroch finančnej inštitúcie vykonávaný na dennej báze. Predstavujú ho kontrolné mechanizmy, ktoré sú priamou súčasťou pracovných postupov zamestnancov ako ich pracovných povinností, úloh a zodpovedností v prvom kontakte s klientmi; vyplývajúce z ochrany pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti alebo financovaním terorizmu.

f) kontrola vykonávaná zamestnancami vykonávajúcimi funkciu dodržiavania (funkciu vnútornej kontroly)

Zamestnanci zodpovední za výkon funkcie dodržiavania (vnútornej kontroly) kontrolujú plnenie dodržiavania programu a vnútorných predpisov a overujú prijaté postupy na účely ochrany pred legalizáciou alebo financovaním terorizmu, ako aj výkon povinností zamestnancami, ktorí na jednotlivých pracoviskách vykonávajú, resp. prijímajú príkazy alebo spracovávajú príkazy na finančné operácie klientov, vedúcimi zamestnancami a UO (jej zástupcom a útvarom prevencie).

g) kontrola vykonávaná vnútorným auditom

Výkon kontroly vnútorného auditu v oblasti AML má byť zameraný najmä na kontrolovanie procesov na všetkých úrovniach a kontrolu

1. uskutočňovania príslušných stupňov (úrovní) starostlivosti vo vzťahu ku klientom,
2. postupov na zabezpečenie aktuálnosti získaných informácií o klientoch (verifikácia),
3. posudzovania konkrétnych finančných operácií, monitorovania klientov, ich finančných operácií a obchodných vzťahov,
4. hodnotenia a riadenia rizík,
5. interného oznamovania NOO a ohlasovania NOO finančnej spravodajskej jednotke,
6. uskutočňovania odbornej prípravy zamestnancov a
7. uchovávanía záznamov.

Systém a procesy prevencie finančnej inštitúcie pred legalizáciou a financovaním terorizmu by mali byť podrobené vnútornému auditu v súlade s plánom vnútorného auditu

v periodicite, ktorá vyplynie z hodnotenia rizikovosti jednotlivých oblastí činnosti finančnej inštitúcie, najmenej raz za kalendárny rok. V rámci neho by mala byť vyhodnotená funkčnosť, účinnosť a efektívnosť všetkých prvkov, nástrojov, postupov, riadiacich a kontrolných mechanizmov uplatňovaných v tejto oblasti.

(2) O výsledkoch vykonaných kontrol a auditov by mali byť členovia štatutárneho orgánu finančnej inštitúcie pravidelne informovaní, napr. raz ročne a v prípade zistenia závažných nedostatkov bezodkladne.

Č A S Ť III.

Osobitné ustanovenia pre činnosti správcovských spoločností

Článok 14

(1) Na úpravu vlastnej ochrany správcovskej spoločnosti pri činnosti spočívajúcej vo výkone kolektívneho investovania sa ustanovenia časti II tohto metodického usmernenia použijú primerane. Vlastná ochrana má svojim obsahom a vecným zámerom vychádzať zo základných princípov a koncepcie ochrany spoločnosti s ohľadom na špecifiká spoločnosti akými sú veľkosť spoločnosti, organizačné usporiadanie spoločnosti, riadenie a rozsah povolených a vykonávaných činností.

(2) Na činnosti vykonávané správcovskou spoločnosťou podľa § 27 ods. 3 ZoKI (vybrané investičné služby a vedľajšie služby v zmysle § 6 ZoCPIS) sa vzťahujú ustanovenia časti II tohto metodického usmernenia v plnom rozsahu.

Článok 15

Povinnosti vyplývajúce správcovskej spoločnosti z depozitárskej zmluvy

(1) Správcovská spoločnosť (ďalej aj „SS“) je povinná zabezpečiť ochranu pred legalizáciou a financovaním terorizmu, čo vyplýva aj z ustanovení upravujúcich vzájomné vzťahy s depozitárom, vykonávajúcim činnosti podľa § 70 ZoKI.

(2) Podľa § 71 ZoKI sú SS a depozitár pri uzatváraní depozitárskej zmluvy povinní upraviť si vzájomné vzťahy tak aby bola zabezpečená výmena informácií, a povinnosti súvisiace so zachovávaním mlčanlivosti. V tejto zmluve je potrebné upraviť a stanoviť zoznam všetkých informácií, ktoré budú predmetom výmeny medzi SS a depozitárom v súvislosti s vydaním, vyplatením a zrušením podielových listov podielového fondu. Ďalej je potrebné stanoviť rámec povinností týkajúcich sa zachovávania dôvernosti, mlčanlivosti a chránenia citlivých informácií ako aj vymedziť prenos informácií o úlohách a zodpovednostiach zmluvných strán v súvislosti s povinnosťami, ktoré sa týkajú predchádzania a odhaľovania legalizácie príjmov z trestnej činnosti a financovania terorizmu.

Č A S Ť I V.

Osobitné ustanovenia pre činnosti dôchodkových správcovských spoločností a doplnkových dôchodkových spoločností

Článok 16

(1) Na úpravu vlastnej ochrany DSS a DDS pri výkone činností vytvárania a správy dôchodkových fondov a doplnkových dôchodkových fondov na vykonávanie starobného a doplnkového dôchodkového sporenia podľa ZoSDS a ZoDDS sa ustanovenia časti II tohto metodického usmernenia použijú primerane. Vlastná ochrana spoločnosti má svojim obsahom a vecným zámerom vychádzať zo základných princípov a koncepcie ochrany spoločnosti s ohľadom na špecifiká spoločnosti akými sú veľkosť spoločnosti, organizačné usporiadanie spoločnosti, riadenie a rozsah povolených a vykonávaných činností.

(2) DSS sa v rámci zamerania svojej ochrany v oblasti AML sústreďuje predovšetkým na platenie dobrovoľných príspevkov na starobné dôchodkové sporenie od sporiteľov podľa § 20 písm. b) ZoSDS priamo sporiteľmi a DDS na platenie príspevkov priamo účastníkmi, kde v plnom rozsahu plnia povinnosti upravené zákonom, akými sú starostlivosť o klienta, sledovanie správania sa klienta, vyhodnocovanie rizikovosti klienta a následne posudzovanie jeho aktivít mimo rámca stanoveného profilu klienta.

Článok 17

Záverečné ustanovenia

Toto metodické usmernenie v plnom rozsahu nahrádza Metodické usmernenie Útvary dohľadu nad finančným trhom Národnej banky Slovenska zo dňa 24. októbra 2013 č. 5/2013 k ochrane pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti a ochrane pred financovaním terorizmu v rámci činnosti obchodníka s cennými papiermi, pobočky zahraničného obchodníka s cennými papiermi, správcovskej spoločnosti, dôchodkovej správcovskej spoločnosti a doplnkovej dôchodkovej spoločnosti.

Vladimír Dvořáček

člen bankovej rady a výkonný riaditeľ
úseku obozretného dohľadu
útvary dohľadu nad finančným trhom
Národnej banky Slovenska

v z. Peter Tkáč v. r.

generálny riaditeľ odboru dohľadu nad trhom
cenných papierov, poisťovníctvom
a dôchodkovým sporením

Júlia Čillíková v. r.

výkonná riaditeľka úseku regulácie
a ochrany finančných spotrebiteľov
útvary dohľadu nad finančným trhom
Národnej banky Slovenska

PRÍLOHA č. 1

Usmernenie k rizikovým faktorom spojenými so vzťahmi s klientmi s príležitostnými transakciami.

Táto príloha nadväzuje na prílohu č. 2 k zákonu a zároveň poskytuje podrobnejšie usmernenie o rizikových faktoroch, ktoré by úverové a finančné inštitúcie mali zväžiť pri poskytovaní starostlivosti vo vzťahu ku klientom.

Nižšie uvedené usmernenie je vypracované na základe Spoločných usmernení podľa článkov 17 a 18 ods. 4 smernice (EU) 2015/849 o zjednodušenej a zvýšenej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi a k faktoroch, ktoré by finančná inštitúcia mala zväžiť pri posudzovaní rizika legalizácie a financovania terorizmu spojeného s jednotlivými obchodnými vzťahmi a príležitostnými transakciami. Spoločné usmernenia sú k dispozícii na adrese : https://esasjointcommittee.europa.eu/Publications/Guidelines/Guidelines%20on%20Risk%20Factors_SK_04-01-2018.pdf.

V súvislosti s rizikovými faktormi by finančná inštitúcia zároveň mala upraviť aj rozsah svojich opatrení povinnej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi tak, aby bol primeraný riziku legalizácie a financovania terorizmu, ktoré identifikovala.

Časť 1**Všeobecné usmernenia k hodnoteniu a riadeniu rizika**

Rizikové faktory sú premenné, ktoré buď samostatne alebo v kombinácii môžu zvýšiť alebo znížiť riziko legalizácie a financovania terorizmu, ktoré predstavuje individuálny obchodný vzťah s klientom alebo príležitostná transakcia.

Finančná inštitúcia by hodnotenie rizík legalizácie a financovania terorizmu spojeného s obchodnými vzťahmi a príležitostnými obchodmi mala vykonať v rámci celej svojej pôsobnosti, aby pochopila v ktorých oblastiach je vystavená riziku legalizácie a financovania terorizmu a na ktoré oblasti by sa mala prioritne orientovať v zmierňovaní týchto rizík. V súlade s prílohou č. 2 k zákonu a v súlade s článkom č. 8 smernice (EU) 2015/849 by finančná inštitúcia mala identifikovať a hodnotiť riziko legalizácie a financovania terorizmu spojené s produktmi, a službami, klientmi, transakciami a distribučnými kanálmi, ktoré používa na poskytovanie svojich služieb klientom. Opatrenia, ktoré finančná inštitúcia prijme na identifikovanie a zmierňovanie rizika legalizácie a financovania terorizmu majú byť primerané jej štruktúre a veľkosti.

Finančná inštitúcia by mala upraviť rozsah počiatočných opatrení povinnej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi na základe citlivého hodnotenia rizík. Ak je riziko spojené s obchodným vzťahom nízke, môže po vyhodnotení rizík uplatňovať opatrenia zjednodušenej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi. Ak je riziko spojené s obchodným vzťahom zvýšené, musí uplatňovať opatrenia zvýšenej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi.

Finančná inštitúcia by mala zhromaždiť dostatočné informácie na to, aby sa presvedčila, že identifikovala všetky relevantné rizikové faktory, v prípade potreby uplatnením aj dodatočných opatrení starostlivosti vo vzťahu ku klientovi a tiež na to, aby posúdila uvedené

rizikové faktory s cieľom získať komplexné posúdenie rizík spojených s konkrétnym obchodným vzťahom alebo príležitostným obchodom .

Finančná inštitúcia by vždy mala zvážiť nasledovné zdroje informácií:

- a) nadnárodné hodnotenia rizík Európskej komisie (podľa článku č. 6 smernice (EU) 2015/849)
- b) informácie z národného hodnotenia rizík (podľa §26a zákona a článku č. 7 smernice (EU) 2015/849), politické vyhlásenia a upozornenia a dôvodové správy k príslušným právnym predpisom,
- c) informácie od regulačných orgánov, napríklad usmernenia, stanoviská a pod.
- d) informácie od finančnej spravodajskej jednotky, napríklad správy o hrozbách, upozornenia a typológie
- e) informácie finančnej inštitúcie, získané ako súčasť procesu počiatočnej povinnej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi.

Finančná inštitúcia by okrem vyššie uvedených zdrojov mala zvážiť aj nasledovné zdroje informácií:

- a) vlastné odborné poznatky zo svojej činnosti pri poskytovaní služieb klientom,
- b) informácie od orgánov jednotlivých ekonomických odvetví, napríklad typológie a informácie o vznikajúcich rizikách,
- c) informácie od občianskych združení, napríklad indexy vnímania korupcie a správy o krajine, a pod.
- d) informácie z orgánov určujúcich medzinárodné štandardy v oblasti ochrany pred legalizáciou a financovaním terorizmu (FATF, MONEYVAL), napríklad správy o vzájomnom hodnotení rizík legalizácie a financovania terorizmu alebo právne nezáväzný zoznamy (black-listy a pod.),
- e) informácie z iných dôveryhodných a spoľahlivých verejných zdrojov, napríklad z médií, internetu a pod.,
- f) informácie zo štatistických a akademických inštitúcií

Časť 2 Hodnotenia rizík

Hodnotenie rizík finančnej inštitúcie by sa malo skladať z dvoch samostatných, ale súvisiacich krokov:

- 2.1. identifikácia rizík legalizácie a financovania terorizmu
- 2.2. hodnotenia rizík legalizácie a financovania terorizmu.

2.1. Identifikácia rizík legalizácie a financovania terorizmu

Pri identifikovaní rizík legalizácie a financovania terorizmu, ktoré sú spojené s obchodným vzťahom alebo príležitostnou transakciou by finančná inštitúcia mala zvážiť relevantné rizikové faktory a to z hľadiska:

- a) klientov,
- b) produktov, služieb a transakcií, ktoré klient požaduje
- c) krajín alebo geografických oblastí, v ktorých klienti pôsobia,
- d) distribučných kanálov, ktoré finančná inštitúcia využíva na poskytovanie produktov, služieb a transakcií.

Informácie o týchto rizikových faktoroch legalizácie a financovania terorizmu by mali pochádzať z rôznych zdrojov. Finančná inštitúcia by mala stanoviť rozsah týchto zdrojov na základe citlivého hodnotenia rizík.

2.1.1. Rizikové faktory vo vzťahu ku klientovi

Pri identifikovaní rizík súvisiacich s klientmi, vrátane konečných užívateľov výhod, by finančná inštitúcia mala zväžiť nasledovné riziká súvisiace:

a) s podnikaním alebo odbornou činnosťou klienta a konečného užívateľa výhod

Podnikanie alebo iná odborná činnosť klienta môže zahŕňať nasledovné rizikové faktory, ktoré je potrebné zväžiť:

- klient alebo konečný užívateľ výhod má väzby na sektory, ktoré sa zvyčajne spájajú s vyšším rizikom korupcie (napr. stavebníctvo, zdravotná starostlivosť, obchod so zbraňami, obrana, ťažobné odvetvie, verejné obstarávanie a pod),
- klient alebo konečný užívateľ výhod má väzby na sektory spojené s vyšším rizikom legalizácie a financovania terorizmu (napríklad kasína, herne, sprostredkovanie obchodu s cennými kovmi),
- klient alebo konečný užívateľ výhod má väzby na sektory, s ktorými súvisia vysoké objemy hotovosti,
- klient má politické prepojenie, (napríklad je politicky exponovanou osobou alebo jeho konečný užívateľ výhod je politicky exponovanou osobou, prípadne má prepojenie na politicky exponovanú osobu,
- klient alebo konečný užívateľ výhod inú významnú funkciu alebo je verejne známou osobou, čo by mu umožnilo zneužiť toto postavenie na súkromný prospech (napr. členovia miestnych alebo regionálnych rozhodovacích orgánov so schopnosťou ovplyvňovať pridelovanie verejných zákaziek, členovia rozhodovacích orgánov významných športových inštitúcií, prípadne iné osoby, o ktorých je známe, že ovplyvňujú osoby prijímajúce rozhodnutia z verejnej správy, prípadne v inom vysokom spoločenskom postavení a pod.),
- o klientovi existujú dôkazy z verejne dostupných zdrojov, že mu boli uložené sankcie v súvislosti s nedodržaním povinností týkajúcich sa ochrany pred legalizáciou a financovaním terorizmu,

b) s dobrou povestťou klienta a konečného užívateľa výhod klienta.

Finančná inštitúcia by pri uvažovaní o rizikách spojených s dobrou povestťou klienta mala zväžiť nasledovné faktory:

- klientovi existujú negatívne mediálne správy, prípadne iné relevantné zdroje informácií (napríklad existujú voči klientovi alebo konečnému užívateľovi výhod podozrenia z trestnej činnosti alebo terorizmu a pod.),
- klient, konečný užívateľ výhod alebo ktokoľvek, s nimi úzko prepojený, má majetok zmrazený alebo je inak obmedzený nakladať s vlastným majetkom (prípadne mal v minulosti zmrazený) z dôvodu správneho alebo trestného konania, prípadne podozrenia z terorizmu alebo financovania terorizmu,
- finančná inštitúcia má vedomosť o tom, že klient alebo konečný užívateľ výhod bol predmetom hlásenia neobvyklých obchodných operácií v minulosti.

c) s povahou a správaním klienta a konečného užívateľa výhod klienta.

Finančná inštitúcia by mala pri správaní sa klienta mala zohľadniť, že nie všetky nižšie uvedené rizikové faktory môžu byť zrejme hneď na začiatku obchodného vzťahu a môžu sa vyskytnúť až po jeho založení.

- vlastnícka štruktúra klienta a štruktúra kontroly nad klientom nie je transparentná a zmysluplná a zároveň pre nejasnosť neexistuje logické a ekonomické vysvetlenie.
- klient alebo finančné prostriedky pochádzajú z krajiny spojenej s vyšším rizikom prania špinavých peňazí (jurisdikcie, v ktorých nie sú účinne dodržiavané medzinárodné štandardy transparentnosti v daňovej oblasti).
- neexistuje náležitý dôvod na zmeny vo vlastníckej štruktúre klienta a štruktúre kontroly nad klientom. (napríklad predaj, prevod, časti alebo celej spoločnosti iným konečným užívateľom výhod a pod.).
- klient požaduje transakcie, ktoré sú zložité, nezvyčajne veľké, alebo majú nezvyčajný či neočakávaný model bez zrejmého ekonomického alebo zákonného účelu alebo náležitého komerčného opodstatnenia (napríklad klient sa snaží vyhnúť limitom pre príležitostné transakcie, a pod.).
- nechota klienta poskytnúť informácie v rámci povinnej starostlivosti o sebe a konečnom užívateľovi výhod,
- klient zasiela na účet finančné prostriedky nad rámec dohodnutej transakcie a následne žiada o vrátenie prebytočných súm,
- používanie viacerých účtov bez predchádzajúceho upozornenia, najmä ako sú tieto účty vedené vo viacerých alebo rizikových jurisdikciách,
- klient žiada vyplatenie dlhodobej investície v krátkom čase po počiatkovej investícii bez jasného opodstatnenia najmä ak je dôsledkom toho finančná strata.
- klient požaduje zbytočné a neprimerané úrovne zachovávaní mlčanlivosti vo vzťahu k svojej osobe, nie je ochotný podeliť sa o informácie v rámci povinnej starostlivosti, alebo chce zahmlieť skutočnú povahu svojho podnikania,
- klient nedokáže vierohodne vysvetliť zdroj svojho majetku alebo zdroj finančných prostriedkov finančnej inštitúcii jednoducho a logicky vysvetliť, napríklad prostredníctvom jeho povolania, dedičstva, prípadne investície.
- klient sa snaží vyhnúť založeniu obchodného vzťahu (napríklad tým, že požaduje vykonať iba jednu, prípadne niekoľko jednorazových transakcií a to aj v situácii, keď by založenie obchodného vzťahu bolo pre neho ekonomicky výhodnejšie).

2.1.2. Rizikové faktory vo vzťahu k produktom, službám a transakciám

Pri identifikovaní rizika spojeného s produktmi, službami alebo transakciami by finančná inštitúcia mala zvážiť riziká súvisiace s úrovňou transparentnosti produktu, celkovou zložitosťou produktu, hodnotou produktu, služby alebo transakcie.

a) riziká súvisiace s transparentnosťou:

Produkty a služby klientovi alebo konečnému užívateľovi výhod, ktoré umožňujú zostať anonymný alebo uľahčiť skrývanie ich totožnosti (napríklad pri produktoch a službách, ktoré zahŕňajú listinné akcie na doručiteľa, prípadne aktivity právnych subjektov, ktoré môžu byť štruktúrované tak, aby sa využila anonymita a možnosť vykonávania obchodov so schránkovými spoločnosťami)

b) riziká súvisiace so zložitosťou :

- existuje možnosť, aby tretia strana, ktorá nie je súčasťou obchodného vzťahu, dávala pokyny k realizácii transakcie,
- transakcia je zložitá a zahŕňa viacero strán, prípadne viacero jurisdikcií,
- existujú riziká spojené s používaním nových technológií pri využívaní produktu (napríklad vzdialená identifikácia a overenie identifikácie klienta bez fyzickej prítomnosti vo finančnej inštitúcii)

c) riziká súvisiace s hodnotou a veľkosťou:

- produkty a služby zahŕňajú používanie hotovosti vysokej hodnoty,
- produkty a služby podnecujú využívanie transakcií s vysokou hodnotou.

2.1.3. Rizikové faktory vo vzťahu ku geografickej oblasti

Pri identifikácii rizík spojených s krajinami a geografickými oblasťami by finančná inštitúcia mala zvážiť riziká súvisiace s krajinami, v ktorých má klient a konečný užívateľ výhod sídlo, v ktorých má svoje hlavné podnikateľské aktivity a s ktorými krajinami má významné osobné prepojenia.

Ak boli finančné prostriedky v obchodnom vzťahu generované v zahraničí, finančná inštitúcia by mala mať poznatky o predikatívnych trestných činoch legalizácie a účinnosť právneho systému krajiny.

Pri identifikácii geografických rizikových faktorov by finančná inštitúcia mala zvážiť aj celkovú účinnosť mechanizmu ochrany pred legalizáciou a financovaním terorizmu danej krajiny. Ide napríklad o nasledovné rizikové faktory:

- a) krajina bola identifikovaná Európskou Komisiou ako krajina so strategickými nedostatkami vo svojom mechanizme ochrany pred legalizáciou a financovaním terorizmu v súlade s článkom 9 smernice (EÚ) 2015/849. Ak má finančná inštitúcia obchodný vzťah s fyzickými alebo právnickými osobami, ktoré majú pobyt alebo sú založené v tretích krajinách, ktoré Komisia určila ako predstavujúce vysoké riziko prania špinavých peňazí a financovania terorizmu, musí vždy uplatňovať opatrenia zvýšenej povinnej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi.
- b) existujú informácie z dôveryhodného a spoľahlivého zdroja o kvalite kontrolných mechanizmov v oblasti ochrany pred legalizáciou a financovaním terorizmu krajiny, vrátane informácií o kvalite a účinnosti výkonu príslušnej legislatívy a výkonu a dohľadu nad finančným sektorom. Príklady možných zdrojov zahŕňajú vzájomné hodnotiace správy Finančnej akčnej skupiny (ďalej aj FATF), zoznam vysokorizikových a nespolupracujúcich krajín FAT, hodnotenia Medzinárodného menového fondu (MMF) a pod. Finančná inštitúcia by mala pri hodnotení rizík zohľadniť aj skutočnosť, že samotné členstvo krajiny v FATF alebo orgánoch podobných FATF (napríklad Moneyval) nemusí znamenať, že mechanizmus ochrany pred legalizáciou a financovaním terorizmu danej krajiny je primeraný a účinný.
- c) existujú informácie z dôveryhodných a spoľahlivých verejných zdrojov o úrovni predikatívnych trestných činov legalizácie, napríklad korupcii, organizovanej trestnej činnosti, daňovej trestnej činnosti. Ako príklady možno uviesť indexy vnímania korupcie, správy OECD o krajinách týkajúce sa vykonávania dohovoru o boji s podplácaním, správa o stave drogovej problematiky vo svete od Úradu OSN pre drogy a kriminalitu.
- d) existujú informácie, ktoré naznačujú, že krajina poskytuje financovanie alebo podporu teroristickým činnostiam, prípadne má finančná inštitúcia informáciu, že v danej krajine pôsobia skupiny páchajúce teroristické trestné činy.
- e) podlieha krajina finančným sankciám alebo embargám vydaným OSN alebo EÚ, ktoré súvisia s terorizmom, financovaním terorizmu, šírením zbraní hromadeného ničenia.

2.1.4. Rizikové faktory vo vzťahu k distribučným kanálom

Pri identifikovaní rizík spojených so spôsobom, ako klient získava produkty, služby od finančnej inštitúcie by mala zvážiť faktory, napríklad :

- klient nie je fyzicky prítomný na účely identifikácie. Ak nie je, finančná inštitúcia by mala mať vypracovaný proces spoľahlivého spôsobu povinnej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi, založenej na identifikácii bez fyzickej prítomnosti,
- klient bol uvedený inou inštitúciou rovnakej finančnej skupiny, do ktorej patrí finančná inštitúcia. Ak áno, finančná inštitúcia by mala zvážiť, či sa môže spoliehať na toto uvedenie ako na uistenie, že klient nevystaví finančnú inštitúciu vysokému riziku legalizácie a financovania terorizmu. Finančná inštitúcia by mala preveriť, ako iná inštitúcia z rovnakej finančnej skupiny uplatňuje opatrenia povinnej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi na úrovni noriem EÚ v súlade s článkom č. 28 smernice (EÚ) 2015/849,
- klient bol uvedený treťou stranou, napríklad bankou, ktorá nie je súčasťou rovnakej skupiny, a je tretia strana finančnou inštitúciou alebo jej hlavná ekonomická činnosť nesúvisí s poskytovaním finančných služieb. Finančná inštitúcia by mala preveriť, ako tretia strana uplatňuje opatrenia povinnej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi, ako uchováva záznamy, či je nad ňou vykonávaný dohľad z hľadiska dodržiavania predpisov s porovnateľnými povinnosťami týkajúcimi sa ochrany pred legalizáciou a financovaniu terorizmu,
- klient bol uvedený prostredníctvom viazaného sprostredkovateľa, bez priameho kontaktu so finančnou inštitúciou. Finančná inštitúcia by mala preveriť, že sprostredkovateľ získal dostatočné informácie na to, aby finančná inštitúcia poznala svojho klienta a zároveň poznala úroveň rizika spojeného s týmto obchodným vzťahom.
- finančná inštitúcia spolupracuje so sprostredkovateľom u ktorého existujú náznaky, že jeho úroveň dodržiavania povinností v oblasti ochrany pred legalizáciou a financovaním terorizmu je nepostačujúca.

2.2. Hodnotenie rizika legalizácie a financovania terorizmu

Finančná inštitúcia by mala komplexne posúdiť rizikové faktory legalizácie a financovania terorizmu, ktoré identifikovala a ktoré budú určovať úroveň rizika legalizácie a financovania terorizmu súvisiaceho s obchodným vzťahom alebo príležitostným obchodom. Ako súčasť tohto hodnotenia sa môže finančná inštitúcia rozhodnúť prikladať faktorom odlišnú váhu v závislosti od ich pomernej dôležitosti.

Pri zohľadňovaní váhy jednotlivých rizikových faktorov by finančná inštitúcia mala kvalifikovane zohľadniť ich pomernú dôležitosť v kontexte celého obchodného vzťahu alebo príležitostného obchodu.

Pri zohľadňovaní váhy jednotlivých rizikových faktorov by finančná inštitúcia mala zabezpečiť, aby:

- a) celková váha nebola neprimerane ovplyvnená iba jedným identifikovaným faktorom,
- b) úvahy o ekonomických ukazovateľoch, súvisiacich s ekonomickým profitom a ziskom finančnej inštitúcie, neovplyvnili rizikové hodnotenie finančnej inštitúcie,
- c) zohľadňovanie váhy rizikového faktora nevedlo k situácii, že bude nemožné klasifikovať akýkoľvek obchodný vzťah ako vysokorizikový,
- d) bola v prípade potreby schopná nahradiť akékoľvek automaticky generované bodové hodnotenie rizika. Opodstatnenie rozhodnutia o nahradení týchto bodových hodnotení by malo byť náležite zaznamenané.

Finančná inštitúcia by mala závažným rizikovým faktorom v hodnotiacom procese priradiť vyššiu váhu v porovnaní s menej závažnými rizikovým faktormi.

Na základe svojho hodnotenia rizík by finančná inštitúcia mala zaradiť svoje obchodné vzťahy a príležitostné transakcie do kategórií podľa vnímanej úrovne rizika legalizácie a financovania terorizmu.

Finančná inštitúcia by mala stanoviť najvhodnejší spôsob zaraďovania rizika do kategórií. Toto zaraďovanie bude závisieť od zložitosti a veľkosti finančnej inštitúcie, od typov rizika legalizácie a financovania terorizmu, ktorým je vystavená. Odporúča sa, aby finančná inštitúcia použila tri rizikové kategórie: vysoké, stredné a nízke riziko. Môže však použiť aj podrobnejšie hodnotenie do viacerých kategórií, napríklad rozdeliť kategóriu stredné riziko na stredne nízke riziko, stredne vysoké riziko a pod.

Časť 3

Riadenie rizík legalizácie a financovania terorizmu

Hodnotenie rizík by finančnej inštitúcii malo pomôcť určiť priority, na ktoré by mala zamerať svoje úsilie v oblasti riadenia rizík v rámci ochrany pred legalizáciou a financovaním terorizmu. Finančná inštitúcia by mala mať opatrenia povinnej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi na úrovni, ktorá je primeraná identifikovaným rizikám legalizácie a financovania terorizmu.

3.1. Zjednodušená starostlivosť vo vzťahu ku klientom

V rozsahu stanovenom zákonom môže finančná inštitúcia uplatňovať opatrenia zjednodušenej povinnej starostlivosti vo vzťahu ku klientom v prípade, ak vyhodnotila riziko legalizácie a financovania terorizmu spojené s obchodným vzťahom ako nízke. Zjednodušená starostlivosť vo vzťahu ku klientovi nie je výnimkou zo žiadnych opatrení povinnej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi. Finančná inštitúcia môže nastaviť rozsah, načasovanie alebo typ hociktorého alebo všetkých opatrení povinnej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi tak, aby boli vždy primerané nízkemu riziku, ktoré identifikovala.

Opatrenia zjednodušenej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi, ktoré môže finančná inštitúcia uplatňovať, sú najmä tieto:

3.1.1. nastavenie načasovania starostlivosti vo vzťahu ku klientovi, napríklad ak požadovaný produkt, transakcia majú vlastnosti, ktoré obmedzujú ich použitie na účely legalizácie a financovania terorizmu, napríklad:

- 1) overenie totožnosti klienta alebo konečného užívateľa výhod počas založenia obchodného vzťahu,
- 2) overením totožnosti klienta alebo konečného užívateľa výhod, keď transakcia presiahne vymedzený limit alebo, keď uplynie primeraná lehota.

Finančná inštitúcia si musí zabezpečiť, aby:

- a) výsledkom toho nebola výnimka z povinnej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi, to znamená, že musí zabezpečiť, aby bola totožnosť klienta alebo konečného užívateľa výhod skutočne overená,

- b) limit alebo lehota boli stanovené na primerane nízkej úrovni (aj keď so zreteľom na financovanie terorizmu by si finančná inštitúcia mala všimnúť, že samotný nízky limit nemusí stačiť na obmedzenie rizika),
- c) mala zavedený systém na zistenie toho, kedy sa dosiahne limit alebo lehota,
- d) neodkladala povinnú starostlivosť vo vzťahu ku klientovi ani neodkladala získanie informácií o klientovi, ktoré potrebuje pre povinnú starostlivosť

3.1.2. nastavenie množstva informácií získaného na účely identifikácie, overenia alebo monitorovania, napríklad:

- 1) overením totožnosti na základe informácií získaných len z jedného spoľahlivého, dôveryhodného a nezávislého dokumentu alebo
- 2) predpokladaním povahy a účelu obchodného vzťahu,

3.1.3. nastavenie kvality alebo zdroja informácií získaného na účely identifikácie, overenia alebo monitorovania, napríklad:

- 1) akceptovanie informácií získaných od klienta, a nie z nezávislého zdroja, pri overovaní totožnosti konečného užívateľa výhod alebo
- 2) ak je riziko spojené so všetkými aspektmi vzťahu nízke, spoliehanie sa, že zdroj finančných prostriedkov spĺňa požiadavky povinnej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi (napríklad, ak finančnými prostriedkami sú platby štátnych dávok)

3.1.4. nastavenie frekvencie aktualizácie starostlivosti vo vzťahu ku klientovi a preskúmaní obchodného vzťahu (napríklad ich vykonávanie iba v prípade výskytu spúšťacích udalostí, keď klient chce získať nový produkt alebo službu, alebo pri dosiahnutí stanoveného limitu).

3.1.5. nastavenie frekvencie a intenzity monitorovania transakcií, napríklad monitorovanie iba tých transakcií, ktoré prekračujú určitý limit. Ak sa finančná inštitúcia uplatní tento prístup, musí zabezpečiť, aby bol limit stanovený na primeranej úrovni a aby mali zavedené systémy na identifikáciu prepojených transakcií, ktoré by spolu mohli presahovať uvedený limit.

Finančná inštitúcia by mala zabezpečiť, že informácie, ktoré získa pri uplatnení opatrení zjednodušenej povinnej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi, sú postačujúce pre odôvodnenie nízkeho rizika.

Musí byť takisto postačujúce na to, aby jej poskytlo dostatok informácií o povahe obchodného vzťahu na účel identifikovania všetkých nezvyčajných alebo podozrivých transakcií. Zjednodušená starostlivosť vo vzťahu ku klientovi nezavaruje finančnú inštitúciu od povinnosti priebežne obchodný vzťah monitorovať na účely zistenia, či sa nejedná o NOO.

3.2. Zvýšená starostlivosť vo vzťahu ku klientom

Finančná inštitúcia musí v rizikovejších situáciách uplatňovať opatrenia zvýšenej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi s cieľom primerane riadiť a zmierňovať zvýšené riziká. Opatrenia zvýšenej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi nemôžu byť nahradené bežnými opatreniami základnej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi, ale musia sa uplatňovať popri nich. V súlade s ustanovením § 12 zákona je finančná inštitúcia povinná vykonať zvýšenú starostlivosť, ak na základe posúdenia rizík podľa ustanovenia § 10 ods. 4 zákona predstavuje niektorý z klientov, niektorý z druhov obchodu alebo niektorý konkrétny obchod vyššie riziko legalizácie alebo financovania terorizmu. Zvýšenú starostlivosť vykoná finančná inštitúcia vo vzťahu ku klientovi vždy:

- 1) pri obchode, obchodnom vzťahu s politicky exponovanou osobou.

- 2) s osobou usadenou v krajine, ktorú Európska komisia určila podľa Delegovaného nariadenia Komisie (EÚ) 2016/1675 za vysokorizikovú sa stanovujú osobitné opatrenia zvýšenej povinnej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi.

3.2.1. Zvýšená starostlivosť vo vzťahu k politicky exponovaným osobám.

Ak finančná inštitúcia zistí, že klient alebo konečný užívateľ výhod je politicky exponovanou osobou, **musí vždy**:

- a) prijať primerané opatrenia na zistenie zdroja majetku a zdroja finančných prostriedkov, ktoré sa použijú v obchodnom vzťahu, aby sa finančná inštitúcia mohla uistiť, že nepracuje s výnosmi z trestnej činnosti. Opatrenia, ktoré by mala prijať na zistenie zdroja majetku a zdroja finančných prostriedkov politicky exponovanej osoby, budú závisieť od stupňa vysokého rizika spojeného s obchodným vzťahom. Finančná inštitúcia by mala overovať zdroj majetku a zdroj finančných prostriedkov na základe spoľahlivých a nezávislých údajov, dokumentov a informácií, ak je riziko spojené so vzťahom s politicky exponovanou osobou osobitne vysoké.
- b) získať súhlas od štatutárneho orgánu alebo určenej osoby podľa § 20 ods. 2, písm. h) na založenie obchodného vzťahu alebo na jeho pokračovanie s politicky exponovanou osobou. Vhodná riadiaca úroveň na účel schvaľovania podpisom by mala byť určená podľa úrovne zvýšeného rizika spojeného s obchodným vzťahom a vyšší manažér schvaľujúci obchodný vzťah s politicky exponovanou osobou by mal mať dostatočnú riadiacu úroveň a prehľad, aby mohol prijímať kvalifikované rozhodnutia o otázkach, ktoré majú priamy vplyv na rizikový profil spoločnosti. Pri zvažovaní súhlasu so vzťahom s politicky exponovanou osobou by ma štatutárny orgán alebo určená osoba založiť svoje rozhodnutie po posúdení úrovne rizika legalizácie a financovania terorizmu, ktorému by bola finančná inštitúcia vystavená, ak by založila daný obchodný vzťah. Finančná inštitúcia by zároveň mala zvažovať ako je pripravená na to, aby účinne riadila a zmiernovala uvedené riziko.
- c) uplatniť podrobnejšie priebežné monitorovanie transakcií, ako aj rizika spojeného s obchodným vzťahom. Finančná inštitúcia by mala identifikovať nezvyčajné transakcie a pravidelne preskúmať informácie, ktoré má k dispozícii, aby sa zabezpečilo, že všetky nové informácie, ktoré môžu mať vplyv na hodnotenie rizík, budú identifikované včas. Frekvencia priebežného monitorovania by sa mala určiť podľa úrovne rizika spojeného so vzťahom.

Finančná inštitúcia musí uplatniť všetky uvedené opatrenia na politicky exponované osoby, ich rodinných príslušníkov a na osoby, ktoré sú známe ako osoby im blízke. Mala by nastaviť rozsah týchto opatrení na základe citlivého hodnotenia rizík. Opatrenia by mala finančná inštitúcia uplatňovať po dobu najmenej 12 mesiacov od skočenia výkonu významnej verejnej funkcie, ktorú politicky exponovaná osoba vykonávala. Najneskôr dotedy, kým finančná inštitúcia nevytlúči riziko, špecifické pre politicky exponované osoby.

3.2.2. Zvýšená starostlivosť vo vzťahu k vysokorizikovým tretím krajinám a iné vysokorizikové situácie

Finančná inštitúcia by v súvislosti s klientmi, ktorí sú usadení alebo majú sídlo vo vysokorizikovej tretej krajine, ktorú identifikovala Komisia v Delegovanom nariadení Komisie (EÚ) 2016/1675, ktorým sa smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2015/849 dopĺňa o zoznam vysokorizikových tretích krajín so strategickými nedostatkami, a vo všetkých ostatných vysokorizikových situáciách mala prijať rozhodnutie, ktoré opatrenia zvýšenej povinnej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi sú vhodné pre všetky vysokorizikové situácie.

Finančná inštitúcia nemusí uplatňovať vo všetkých prípadoch všetky opatrenia zvýšenej povinnej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi, ktoré sú uvedené nižšie. Napríklad v niektorých

vysokorizikových situáciách môže byť vhodné zamerať sa na zvýšené priebežné monitorovanie obchodného vzťahu. Povinná osoba je povinná pri kontrole preukázať, že rozsah starostlivosti, ktorú vykonala vo vzťahu ku klientovi je primeraný v závislosti od rizika legalizácie alebo financovania terorizmu.

3.2.3. Zložité a nezvyčajne veľké transakcie

Finančná inštitúcia by mala zaviesť primerané postupy na zisťovanie nezvyčajných transakcií alebo štruktúr transakcií. Ak zistí transakcie, ktoré sú nezvyčajné, pretože:

- a) sú väčšie, než by finančná inštitúcia bežne očakávala na základe svojich poznatkov o klientovi, obchodnom vzťahu či kategórii, do ktorej klient patrí,
- b) majú nezvyčajnú alebo neočakávanú štruktúru v porovnaní s bežnou činnosťou klienta alebo štruktúrou transakcií spojených s podobnými klientmi, produktmi alebo službami, alebo
- c) sú veľmi zložité v porovnaní s inými podobnými transakciami spojenými s podobnými typmi klientov, produktmi alebo službami a finančná inštitúcia si nie je vedomá ekonomického opodstatnenia ani zákonného dôvodu alebo má pochybnosti o pravdivosti informácií, ktoré jej boli poskytnuté, musí finančná inštitúcia uplatniť opatrenia zvýšenej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi.

Opatrenia zvýšenej povinnej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi by mali byť dostatočné na to, aby pomohli finančnej inštitúcii určiť, či tieto transakcie vyvolávajú podozrenie. Opatrenia musia obsahovať aspoň:

- a) prijatie odôvodnených a primeraných postupov na pochopenie súvislostí a účelu týchto transakcií, napríklad zistením zdroja a miesta určenia finančných prostriedkov alebo zistením podrobnejších informácií o činnosti klienta s cieľom zistiť pravdepodobnosť, či by klient vykonával takéto transakcie a
- b) monitorovanie obchodného vzťahu a následných transakcií častejšie a s väčšou pozornosťou venovanou detailom. Finančná inštitúcia sa môže rozhodnúť monitorovať jednotlivé transakcie, ak je to primerané riziku, ktoré identifikovala.

Opatrenia zvýšenej starostlivosti by mali zahŕňať najmä tieto činnosti:

- a) **zvýšenie množstva informácií** získaných na účely povinnej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi, napríklad:
 - 1) vykonanie identifikácie klienta prostredníctvom ďalších dokumentov, získanie informácie o vlastníckej štruktúre klienta alebo o štruktúre kontroly nad klientom, získanie informácie o rodinných príslušníkoch a blízkych obchodných partneroch klienta, získanie informácie o bývalých a súčasných podnikateľských aktivitách klienta alebo konečného užívateľa výhod
 - 2) zistenie podrobnejších informácií o účele a plánovanej povahe obchodného vzťahu s klientom, napríklad zistenie informácie o počte, veľkosti, frekvencii transakcií, ktoré pravdepodobne budú realizované na platobnom účte, zistenie informácie o povahe podnikateľskej činnosti klienta alebo konečného užívateľa výhod, aby finančná inštitúcia mohla lepšie pochopiť povahu obchodného vzťahu
- b) **zvyšovanie kvality informácií** získaných na účely starostlivosti vo vzťahu ku klientovi, napríklad:
 - 1) vyžiadanie, aby prvá platba bola vykonaná prostredníctvom účtu vedeného na meno klienta, ak klient predložil doklad preukazujúci existenciu takeého účtu
 - 2) zistenia, že majetok a finančné prostriedky klienta, použité v obchodnom vzťahu nepochádzajú z trestnej činnosti a že zdroj majetku a zdroj finančných prostriedkov zodpovedajú poznatkom finančnej inštitúcie o klientovi a povahe obchodného vzťahu

- c) **zvýšenia frekvencie preskúmaní** s cieľom presvedčiť sa, že finančná inštitúcia je naďalej schopná riadiť riziko spojené s obchodným vzťahom, napríklad:
- 1) zvýšenia frekvencie, prípadne preskúmania obchodného vzťahu s klientom na pravidelnom základe za účelom uistenia sa, či sa rizikový profil klienta nezmenil a či je riziko naďalej zvládnuteľné,
 - 2) vykonania častejšieho a detailnejšieho monitorovania transakcií, aby sa identifikovali všetky neočakávané transakcie, ktoré by mohli vyvolať podozrenie z legalizácie a financovania terorizmu. Môže zahŕňať aj zistenie miesta určenia finančných prostriedkov alebo zistenie dôvodu vykonávania transakcií,
 - 3) získania súhlasu štatutára, prípadne člena vrcholového manažmentu alebo určenej osoby na založenie obchodného vzťahu alebo na jeho ďalšie pokračovanie s cieľom zaistiť, že vrcholový manažment si je vedomý rizík, ktorému môže byť finančná inštitúcia vystavená.

Iné aspekty k uplatňovaniu zvýšenej starostlivosti

Finančná inštitúcia by nemala zakladať obchodný vzťah, ak nemôže dodržať svoje požiadavky povinnej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi, ak nie je presvedčená, že účel a povaha obchodného vzťahu je legitímna, ak si nie je istá, že môže účinne riadiť a zmierňovať riziko, že sama by mohla byť využitá na účely legalizácie a financovania terorizmu. Ak už takýto obchodný vzťah existuje, finančná inštitúcia je povinná ukončiť alebo pozastaviť transakcie klienta dotedy, kým bude možné obchodný vzťah ukončiť.

Finančná inštitúcia by mala zohľadniť, že uplatňovaním prístupu založeného na hodnotení rizík sa od nej nevyžaduje, aby odmietla alebo ukončila obchodné vzťahy s celými kategóriami klientov, ktorí sa spájajú s vyšším rizikom legalizácie a financovania terorizmu, pretože riziko spojené s obchodnými vzťahmi sa bude odlišovať a to aj v rámci jednej rizikovej kategórie.

Ak má finančná inštitúcia relevantné dôvody sa domnievať, že v danom obchodnom vzťahu nastáva situácia, keď ide o pokus o legalizáciu a financovanie terorizmu, musí túto skutočnosť ohlásiť finančnej spravodajskej jednotke.

3.3. Monitorovanie a preskúmanie rizík

Finančná inštitúcia by mala podrobovať preskúmaniu svoje hodnotenia rizík legalizácie a financovania terorizmu spojené s jednotlivými obchodnými vzťahmi a príležitostnými transakciami, ako aj faktory s nimi súvisiace, s cieľom zabezpečiť, aby hodnotenie rizika legalizácie a financovania terorizmu bolo aktuálne. Mala by posudzovať informácie získané v rámci priebežného monitorovania obchodného vzťahu a zvažovať, či majú vplyv na hodnotenie rizík.

Finančná inštitúcia by takisto mala zabezpečiť, aby mala zavedené systémy a kontroly na identifikovanie vznikajúcich rizík legalizácie a financovania terorizmu a aby vedela posúdiť tieto riziká a v prípade potreby ich začleniť do svojich hodnotení rizík včas.

3.3.1. Finančná inštitúcia by mala zaviesť systémy a kontroly na identifikovanie rizík, napríklad:

- a) procesy zabezpečujúce, že sa interné informácie pravidelne preskúmajú s cieľom určiť trendy v súvislosti s jednotlivými obchodnými vzťahmi, ako aj činnosťou finančnej inštitúcie,

- b) procesy zabezpečujúce pravidelné preskúmanie informačných zdrojov (napríklad správu národného hodnotenia rizík, správu z nadnárodného hodnotenia rizík na úrovni EÚ, správu z finančnej spravodajskej jednotky, iných regulačných orgánov na národnej úrovni, vlastných poznatkov a analýz a pod.)

3.3.2. Finančná inštitúcia by mala zaviesť systémy a kontroly na zabezpečenie toho, aby jej hodnotenia rizík zostali aktuálne, ako napríklad:

- a) určenie dátumu, kedy sa uskutoční ďalšie hodnotenie rizík, aby sa zabezpečilo, že do hodnotenia rizík budú zahrnuté nové alebo vznikajúce riziká. Ak finančná inštitúcia identifikuje nové riziko alebo zistila, že existujúce riziko stúplo, mala by tieto skutočnosti čo najskôr zohľadniť vo svojom hodnotení rizík.
- b) dôkladné zaznamenávanie problémov, ktoré by mohli mať vplyv na hodnotenia rizík, napríklad interné správy o podozrivých transakciách, zlyhania v dodržiavaní predpisov a spravodajské informácie od zamestnancov v kontakte s klientom.

Každá aktualizácia hodnotenia rizík a úprava opatrení povinnej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi by mala byť primeraná identifikovanému riziku legalizácie a financovania terorizmu.

3.3.3. Finančná inštitúcia by mala prijať kroky na zabezpečenie toho, aby systémy riadenia rizík, najmä tie, ktoré sa týkajú uplatňovania opatrení povinnej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi, boli účinné a primerané.

3.3.4. Finančná inštitúcia by mala zaznamenávať svoje hodnotenia rizík obchodných vzťahov, ako aj všetky zmeny vykonané v hodnoteniach rizík v rámci svojich preskúmaní a monitorovania s cieľom zabezpečiť, aby bola schopná príslušným orgánom preukázať, že jej hodnotenia rizík a súvisiace opatrenia riadenia rizík sú primerané.

PRÍLOHA č. 2**Formy a metódy legalizácie príjmov z trestnej činnosti a financovania terorizmu a indikátory pre rozpoznanie neobvyklosti**

Zisťovanie a posudzovanie NOO, ich analýza, spracovanie a následné hlásenie FSJ, je cieľavedomý a systematický proces, ktorý za súčasného uplatnenia princípu KYC predpokladá kvalifikované rozpoznanie znakov neobvyklosti na základe informácií, ktoré má určený pracovník finančnej inštitúcie v čase posudzovania obchodu alebo transakcie, či iného úkonu k dispozícii, alebo takých, ktoré vie získať v čase, ktorý neohrozí ohlásenie NOO v zákonom stanovenej lehote.

Pri posudzovaní obchodu, transakcie alebo obchodného vzťahu je potrebné zohľadňovať najmä:

1. Informácie o klientoch a okolnostiach uzavretia obchodného vzťahu, resp. okolnostiach vykonaného obchodu od klientskych pracovníkov finančnej inštitúcie v tzv. prvej línii.
2. Interné hlásenia o NOO a záznamy o nich.
3. Informácie získané v rámci priebežného monitorovania obchodného vzťahu
4. Informácie získané v rámci spätného posudzovania obchodov klienta
5. Zostavy a výstupy z interného informačného systému finančnej inštitúcie, pomocou ktorého by finančná inštitúcia vyhodnocovala a identifikovala indikátory poukazujúce na možnú NOO, a ktorý musí byť v súlade s programom.
6. Informácie získané od inej povinnej osoby
7. Informácie z komerčných databáz
8. Informácie z otvorených zdrojov
9. Informácie vyplývajúce z dožiadaní a príkazov oprávnených osôb, najmä Policajného zboru, prokuratúry, súdov, exekútorov a pod.
10. Informácie od FSJ, najmä spätná väzba o účinnosti prijatých hlásení o NOO a ich spôsobe vybavenia, varovania a informácie o indikátoroch a nových formách NOO zverejňovaných alebo cielene adresovaných FSJ
11. Analýzy a výsledky preverovania pracovníkov AML skupiny.

Pri analýze a posudzovaní obchodov a transakcií s cieľom zistenia, či nejde o NOO, treba tieto posúdiť vždy najmä z hľadiska:

1. Osoby realizujúcej alebo žiadajúcej o vykonanie obchodu, transakcie, alebo kúpy produktu alebo služby
2. Právnickej osoby, ktorú takáto osoba, v prípade, že nekoná vo vlastnom mene, vlastní, reprezentuje, koná za ňu, alebo ju akýmkoľvek iným spôsobom zastupuje
3. Obchodu, transakcie a požiadaviek klienta
4. Ďalších v tom čase dostupných a známych vzťahov, okolností a informácií získaných nielen činnosťou finančnej inštitúcie a jej pracovníkov, ale aj činnosťou napr. oprávnených orgánov
5. Rozhodnutia o prípadnom zdržaní NOO.

Pracovníci skupiny AML by mali pri zisťovaní a posudzovaní NOO dbať najmä na posúdenie:

1. Osoby klienta (fyzickej osoby), pričom sa treba zamerať najmä na jeho:

- Sociálny status
- Vek (rizikovými faktormi sú najmä nízky a opačne vysoký vek,)
- Štátnu príslušnosť (v prípade cudzinca zisťovať dôvody realizovania obchodov na území SR, štátna príslušnosť ku krajine podporujúcej medzinárodný terorizmus a pod.)
- PEP (politicky exponovaná osoba)
- Riziko z hľadiska korupcie (osoby s rozhodovacími právomocami, predstavitelia verejnej moci)
- Kriminálne aktivity; z komerčných databáz a otvorených zdrojov zisťovať, či nejde o osobu trestne stíhanú alebo odsúdenú za spáchanie trestného činu, osobu podozrivú zo spáchania trestného činu, osobu podozrivú z príslušnosti k zločineckej alebo teroristickej skupine, cenným zdrojom takýchto informácií sú okrem komerčných databáz a otvorených zdrojov aj žiadosti a príkazy Policajného zboru, prokuratúry a súdov. Využívanie komerčných databáz je odporúčané s ohľadom na predmet a rozsah činnosti finančnej inštitúcie a uplatňovanie starostlivosti o klienta
- Závazky voči tretím stranám (úverový register, daňové povinnosti, záväzky voči sociálnej poisťovni)
- Pozitívny záznam v registroch povinnej osoby (register NOO, odmietnuté obchody, podvodné konanie a pod.)
- Spätná väzba a informácie od FSJ
- Vonkajšie znaky poukazujúce na príslušnosť k extrémistickým skupinám a hnutiam
- Doklady (bezdomovec, osoba zbavená svojprávosti, podozrenie na pozmenené alebo falšované doklady, stratené doklady)
- Prítomnosť tretích osôb vstupujúcich do vzťahu klient-finančná inštitúcia, alebo ak je zrejmé, že ich prítomnosť súvisí s konaním klienta
- Komunikáciu, požiadavky a správanie, vedomosti o obchode, podnikaní a pod.

2. Právnickej osoby, pri ktorej treba analyzovať najmä:

- Predmet podnikania vo vzťahu k posudzovanému obchodu, ale aj z hľadiska vytvorenia rizikového profilu klienta
- Zisťovanie, či nejde o povinnú osobu
- Formu a štatút právnickej osoby (ďalej len „PO“)
- Dátum a miesto registrácie z hľadiska zvýšenej miery rizika (schránkové spoločnosti, rizikové oblasti a pod., novozaložené spoločnosti s neprimerane vysokým obratom)
- Spoločníkov, štatutárnych zástupcov, osoby splnomocnené konať, konečný užívateľ výhod – rovnako ako každú právnickú alebo fyzickú osobu samostatne
- Bývalých spoločníkov a štatutárnych zástupcov
- Doterajší priebeh podnikania
- Časté zmeny sídla a obchodného mena spoločnosti
- Dostupné informácie z otvorených zdrojov
- Nesplatené záväzky voči obchodným partnerom a štátu
- Informácie z úverových a iných dostupných registrov
- Obchodných partnerov
- Zneužitie a riziko zneužitia na kriminálnu činnosť
- Pozitívny záznam v registroch povinnej osoby (register NOO, odmietnuté obchody, podvodné konanie a pod.).

3. Obchodu, jeho formy, spôsobu realizácie a hodnotu, pri ktorom je potrebné sa zamerať najmä na:

Právnické a fyzické osoby realizujúce obchod

- Reálnosť obchodu a jeho účel
- Rizikovosť obchodu
- Hodnotu a objem obchodu
- Predmet obchodu
- Krytie obchodu
- Spôsob a formu platby
- Doklady predložené klientom
- Požiadavky klienta
- Obchodných partnerov
- Informácie o podobných obchodoch z otvorených zdrojov
- Vyjadrenie sa k obchodu od kompetentných a odborných útvarov finančnej inštitúcie
- Skúsenosti iných povinných osôb s daným typom obchodov. Formy a metódy NOO si každá finančná inštitúcia stanoví podľa vlastných kritérií; zohľadňujúc najmä rozsah a druh činností a služieb, ktoré poskytuje, a produktov, ktoré predáva, klientely, počtu pobočiek a miesta ich pôsobenia, doterajších skúseností, aj v rámci skupiny, ktorej je členom.

Indikátory neobvyklosti

Vo vzťahu k osobe:

- Osoba, u ktorej existuje predpoklad, že nekoná vo vlastnom mene a môže byť riadená inou osobou, tzv. biely kôň, a osoby, u ktorých je riziko legalizácie a financovania terorizmu vyššie ako u bežnej populácie. Takéto osoby je možné rozpoznať najmä na základe nasledovných vonkajších charakteristík a znakov:
- Zanedbaný vzhľad, zlá sociálna situácia
- Vplyv návykových látok
- Neznalosť obchodu, činnosti podnikania
- Neobvyklé a štandardom vybočujúce správanie
- Bezdomovec, prihlásený k trvalému pobytu iba na miestnom úrade, v dokladoch chýba ulica, prípadne je táto skutočnosť známa pracovníkovi finančnej inštitúcie
- Osoba, ktorá figuruje ako majiteľ viacerých obchodných spoločností, ktoré boli od určitého času na túto osobu postupne prevádzané
- Osoba, ktorá je síce vlastníkom, konateľom spoločnosti, avšak nemá dispozičné právo k účtom, prípadne nikdy nekoná samostatne
- Prítomnosť tretích osôb, ktoré riadia alebo kontrolujú konanie takejto osoby
- Osoba používajúca stratené, falšované alebo pozmenené doklady
- Osoba zámerne uvádzajúca nepravdivé údaje, najmä o zamestnaní, mieste pobytu, svojich aktivitách a pod. taktiež osoba nereagujúca na výzvy finančnej inštitúcie
- Osoba v pátraní
- Osoba podozrivá z páchania trestnej činnosti
- Osoba, o ktorej je známe, že je členom zločineckej skupiny alebo existuje podozrenie k príslušnosti k takejto skupine
- Osoby, ktoré sú v písomných dožiadaniach ozbrojených a spravodajských služieb
- Osoba nachádzajúca sa na zoznamoch sankcionovaných osôb
- Osoba nachádzajúca sa na zoznamoch teroristov, prípadne sympatizujúca s terorizmom ako takým

- Osoba prejavujúca vzhľadom, správaním a vyjadrovaním sympatie k extrémizmu
- Cudzinec bez zjavného vzťahu k SR
- Cudzinec z oblastí známych ako rizikové vo vzťahu k podpore medzinárodného terorizmu
- Osoby zbavené spôsobilosti na právne úkony
- Deti, osoby mladistvé, blízke veku mladistvého a taktiež osoby vysokého veku
- Osoby so zvýšeným rizikom korupcie – predstavitelia verejnej správy, predstavitelia politických strán
- Politicky exponované osoby, zahraniční verejní činitelia
- Predstavitelia nadácií, neziskových združení a pod.
- Osoby, ktoré boli predmetom hlásenia o NOO
- Osoby, ktoré sú evidované ako neplatiči a nespoľahlivé osoby z registrov a informácií dostupných pracovníkom finančnej inštitúcie
- Osoby podnikajúce v oblasti obchodu a výroby štátom a medzinárodným spoločenstvom kontrolovaného tovaru a technológií.

Rovnako sa z hľadiska rizika legalizácie a financovania terorizmu posúdia aj osoby, ktoré sú takýmto osobám blízke, alebo je o nich známe, že konajú spoločne, prípadne majú prospech z konania takýchto osôb. V zásade neplatí, že ak je obchod alebo akýkoľvek úkon realizovaný takouto osobou, automaticky musí ísť o NOO. Vždy treba konanie takýchto osôb posudzovať komplexne.

Z hľadiska právnickej osoby:

- V prípade, že za PO koná, vlastní ju alebo je konečný užívateľ výhod v akomkoľvek preukázateľnom vzťahu fyzická osoba, u ktorej je zvýšená miera rizika legalizácie alebo financovania terorizmu.
- Predmet činnosti PO nie je v súlade so skutočným podnikaním.
- Predmet činnosti, ktorý je rizikový z hľadiska množnej legalizácie –najmä hazard, zmenárne, obchodovanie s pohľadávkami, reštauračné služby a prevádzky pracujúce s hotovosťou.
- Predmet činnosti si vyžaduje špeciálne povolenie.
- Neprehľadná vlastnícka štruktúra.
- PO, jej vlastníkom alebo spoločníkom má sídlo v daňovom raji, rizikovej oblasti z hľadiska podpory a financovania terorizmu.
- PO má iba virtuálne sídlo.
- „Ready made“ spoločnosť.
- V prípade inej povinnej osoby –indikácie nevenovania pozornosti transakciám jej klientov.
- PO, ktorá obchoduje s inými PO predstavujúcimi riziko legalizácie alebo financovania terorizmu.
- PO, ktorej názov, resp. predmet činnosti je zavádzajúci a evokuje, že môže ísť o banku, finančnú inštitúciu a pod.
- Fiktívna banka
- PO, o ktorej je finančnej inštitúcii z jej dostupných registrov známe, že je dlžníkom, prípadne si neplní daňové povinnosti.
- PO, o ktorej je známe, že bola zneužitá alebo akýmkoľvek spôsobom zapojená do páchania trestnej činnosti.

Z hľadiska obchodu, transakcie alebo žiadosti o ich vykonanie:

1. Obchod realizovaný fyzickými alebo právnickými osobami, u ktorých je zvýšené riziko legalizácie alebo financovania terorizmu

2. Obchod, ktorý vzhľadom na svoju zložitosť, nezvyčajne vysoký objem finančných prostriedkov alebo inú svoju charakteristiku zjavne vybočuje z bežného rámca alebo charakteru obchodu určitého druhu alebo určitého klienta, alebo, ktorý nemá žiaden zrejmy ekonomický účel alebo zákonný účel
3. Obchod, pri ktorom klient žiada o založenie zmluvného vzťahu alebo vykonanie obchodnej operácie s povinnou osobou na základe nejasného projektu.
4. Obchod, pri ktorom klient predkladá dokumenty vydané finančnou inštitúciou (väčšinou zahraničnou), u ktorej je sťažené overenie ich pravosti
5. Obchod, pri ktorom klient predloží falošné, neplatné, resp. odcudzené identifikačné doklady, falošné bankovky, sfalšované dokumenty alebo cenné papiere a pod.
6. Obchod, pri ktorom klient odmieta alebo nevie predložiť príslušnú dokumentáciu k pripravovanému obchodu
7. Obchod realizovaný z krajín a do krajín so zvýšeným rizikom financovania terorizmu, resp. krajín s vyšším bezpečnostným rizikom (drogy, zbrane a pod.)
8. Požiadavka klientov na služby riadenia portfólia, kde je zdroj prostriedkov neznámy alebo nie je v súlade so zjavnou najmä finančnou situáciou klienta
9. Obchody s účasťou spoločností s ručením obmedzeným, v ktorých nastala zmena v pozícii konateľa, zmena obchodného mena, zmena registračného súdu a pod.
10. Platba zo zahraničia, najmä mimo krajiny EÚ a jej okamžitý prevod na iný účet
11. Nezvyčajne vysoký vklad finančných prostriedkov na účet fyzickej osoby, ktorá je zahraničnou politicky exponovanou osobou, vybočujúci z bežného rámca pohybov na takomto účte.

Formy NOO môžu byť najmä:

1. Obchod, pri ktorom klient odmieta poskytnúť informácie o pripravovanom obchode alebo sa snaží minimalizovať informácie alebo poskytne len také informácie, ktoré môže povinná osoba veľmi ťažko alebo len s veľkými nákladmi preveriť.
2. Jednorazový hotovostný vklad na účet, ktorý nezodpovedá doterajším aktivitám klienta a informáciám, ktorými finančná inštitúcia o klientovi disponuje.
3. Častá opakovateľnosť hotovostných vkladov bez zjavného dôvodu, ktorých vkladáním vznikol význačný vklad následne prevedený na miesto, ktoré za bežných okolností nie je spájané s klientom.
4. Častá výmena peňažných prostriedkov za iné meny (snaha zatajiť pôvod peňazí konverziou na inú menu).
5. Opakované spätné presuny finančných prostriedkov do zahraničných bánk so sídlom v rizikových oblastiach a z týchto bánk alebo spoločností so sídlom v rizikových oblastiach.
6. Nákup a predaj cenných papierov mimo bežných zvyklostí klienta bez náležitého zdôvodnenia.
7. Vyššie alebo nezvyčajné vyrovnanie cenných papierov v hotovosti.
8. Nákup a predaj cenného papiera bez zistiteľného účelu alebo za okolností, ktoré sa zdajú byť nezvyčajné.
9. Akákoľvek transakcia so sprostredkovateľom, kedy identita konečného užívateľa výhod alebo protistrany je utajená, v rozpore s bežným postupom pre daný typ príslušného obchodu.
10. Obchody s účasťou novozaložených spoločností registrovaných v daňových rajoch.
11. Účasť firmy alebo finančnej inštitúcie z krajiny s vysokým rizikom na transakcii.

